

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Šimon Dušek

**Pracovněprávní problematika v oblasti
profesionálního sportu**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jakub Tomšej, Ph.D.

Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 28. prosince 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 154.920 znaků včetně mezer.

V Praze dne 28. prosince 2020

Šimon Dušek

Poděkování

Rád bych na tomto místě srdečně poděkoval JUDr. Jakubu Tomšejovi, Ph.D. za odborné vedení a vstřícný přístup při zpracovávání této práce.

Dále bych rád poděkoval rodině a svým přátelům za podporu a trpělivost během celého mého studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Sport a právo	4
1.1. Definice sportu	4
1.2. Formy sportovní činnosti	5
2. Sportovní právo – prameny a pojetí.....	7
2.1. Přístup z pohledu mezinárodního	7
2.2. Evropské sportovní právo.....	8
2.3. Sportovní organizace a jejich normy	14
2.4. Sportovní právo v českém právním řádu.....	15
2.5. Sportovní právo ve Velké Británii a systém Národních sportovních organizací	16
3. Postavení profesionálního sportovce	18
3.1. Profesionální sport a pracovní právo.....	18
3.2. Profesionální sportovec jako nezávislá osoba	27
3.3. Praktické postavení profesionální sportovce.....	35
3.4. Postavení profesionálních sportovců ve Velké Británii	47
4. Česko-britská koncepce jako alternativa?.....	53
Závěr.....	56
Seznam použitých zkratk.....	58
Seznam použitých zdrojů	59
Název práce, abstrakt a klíčová slova	65
Title of the thesis, abstract and key words	66

Úvod

„Fotbal je hra, kterou hraje dvaadvacet lidí a kterou vždycky vyhrají Němci.“¹

Jen stěží bychom hledali aktivitu, která by měla takový celospolečenský význam a přesah jako právě sport. Pro jednu část společnosti je sport únikem ze všedního stereotypu a neodmyslitelnou částí mimopracovního života. Pro tu druhou část je ovšem sport právě tím pracovním životem, středobodem každodenní činnosti a hlavním zdrojem příjmů. Takové spektrum osob pak označujeme souhrnně jako profesionální sportovce. Profesionální sportovci standardně nemají pracovní dobu, na jejich pozice se nevypisují výběrová řízení a při pracovním výkonu je mohou sledovat až miliony diváků. Jedná se o specifický mikrosvět, kde běžně akceptované zákonitosti a přestávají platit.

Kromě posunu obecného paradigmatu musíme v souvislosti s profesionálním sportem vnímat ještě jiný klíčový aspekt, a to ten ekonomický. V roce 2017 vygeneroval globální sportovní trh tržby ve výši 91 miliard dolarů.² Nejhodnotnější sportovní akce na světě – finále ligy amerického fotbalu *Super Bowl* – vynesla na marketingových a reklamních právech 412 milionů dolarů.³ A to jen za jedno utkání, jeden sportovní večer. Česká republika v tomto ohledu následuje světový trend, kdy Fotbalová asociace České republiky, zastřešující tuzemské fotbalové soutěže, je největší neziskovou organizací na našem území se státními dotacemi ve výši 550 milionů korun za rok a rozpočtem přes jednu miliardu korun.⁴ Sportovní prostředí na té nejvyšší úrovni tedy představuje, mimo skvělých výkonů, překonávání rekordů a vítězných trofejí, i obrovskou masu peněžních prostředků. Nejen s ohledem na tuto vzrůstající komercializaci je zřejmé, že pro sportovní prostřední profesionální úrovně je nutné nastavit vhodný právní rámec reflektující jeho specifika a regulující inherentní právní vztahy.

Materii této práce bychom mohli rozdělit do čtyř základních segmentů, které jsou ovšem spolu více či méně provázány a poznatky z nich budou zpravidla využity napříč touto prací. První segment bychom mohli považovat za jakýsi úvod do světa sportu, především pak toho profesionálního, a rozlišení jeho specifík oproti zbylým formám sportovní činnosti. Druhý

¹ AFP. 'The Germans somehow win' - Lineker updates famous quote [online]. 2018 [cit. 2020-12-15]. Dostupné z: <https://www.bangkokpost.com/sports/1491622/the-germans-somehow-win-lineker-updates-famous-quote#:~:text=Lineker%2C%2057%2C%20once%20famously%20said,of%20the%201990%20World%20Cup>

² BARTOS, L. Dollars And Eyeballs: Why The Sporting Industry Is So Lucrative [online]. [cit. 2020-12-27]. Dostupné z: <https://www.crresearch.com/blog/dollars-and-eyeballs-why-sporting-industry-so-lucrative>

³ ADGATE, B. What You Should Know About Super Bowl LIV Advertising And Broadcast [online]. 2020 [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/bradadgate/2020/01/27/super-bowl-liv-fun-facts/?sh=62a601c5718e>

⁴ MÁDL, L. a P. JUNA. Fotbalová asociace loni hospodařila s účetní ztrátou 52 milionů [online]. 2020 [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fotbalova-asociace-loni-hospodarila-s-ucetni-ztratou-50-milionu-119936>

segment se bude plně věnovat právní problematice, a to především ve vztahu k existenci sportovního práva. V této části práce bude klíčovou vědeckou otázkou samotná existence sportovního práva, a to na mezinárodní, evropské a lokální úrovni. Předmětem zkoumání bude zejména samotná konstrukce sportovního práva z pohledu obecných právních norem a norem sportovních organizací. V rámci třetího segmentu – těžiště této práce – provedeme analytický rozbor postavení profesionálního sportovce jednak z pohledu pozitivního práva a jednak z pohledu judikatury, zejména Nejvyššího správního soudu. Především se zaměříme na statusový dualismus profesionálních sportovců zaměstnanec – osoba samostatně výdělečně činná, což představuje velmi aktuální a stále nedořešenou právní otázku, na které závisí celková koncepce právní úpravy tuzemského sportovního prostředí. Abychom se vyhnuli nechtěné izolaci výše zmíněného právního problému, bude tato oblast zkoumána mimo jiné i v kontextu vrcholných mezinárodních sportovních organizací a jejich norem upravujících postavení hráčů a sportovců. Závěrečným, čtvrtým segmentem pak bude nastínění možné teoretické koncepce úpravy postavení profesionálních sportovců v rámci našeho právního řádu, a to za využití poznatků nabytých v rámci této práce.

Takto vymezenou materii pak autor této práce podrobí vědeckému zkoumání, jehož prostředek a metodu bychom mohli definovat jako jakousi kombinaci analytického a komparativního přístupu. V rámci části analytické rozebereme aspekty platného práva, především jeho mechanismy a potenciální nedostatky, které budou demonstrovány na konkrétních příkladech – zejména těch, které byly předmětem judikatury vyšších soudů. Předmětem analýzy tak budou i ratia obsažená v soudních odůvodněních. Komparativní metoda pak bude využita v rámci srovnání tuzemské koncepce s koncepcí aplikovanou ve Velké Británii. Oblast Velké Británie nebyla vybrána náhodně – předchozí odborné práce se vesměs omezovaly na srovnání s okolními státy kontinentální Evropy, především pak se Slovenskem, Francií či Německem. Velká Británie tak do jisté míry zůstává neprobádanou oblastí, přičemž odlišný systém britského práva a zvýšená role sportovních organizací na úkor státní moci slibuje zcela odlišný náhled na celkovou problematiku postavení profesionálních sportovců v systému práva.

Citát zmíněný v samotném úvodu nebyl taktéž zvolen náhodně. Systematika této práce bude ve velkém měřítku pracovat s aplikací teoretických poznatků na konkrétně vymezený praktický rámec, přičemž tyto praktické ukázky budou sloužit jako důležitý demonstrační prvek. V rámci tohoto praktického přístupu bude předmět této práce ohraničen téměř výhradně profesionálním kolektivním sportem. Je tomu proto, že právě právní vztahy v kolektivním sportu na profesionální úrovni vykazují alespoň základní míru určité vnitřní koherence, a představují proto vhodnější vzorek pro aplikaci zde rozebíraných vědeckých otázek. Dále určité právní vztahy

typické pro kolektivní sport a důležité pro materii této práce se v individuálním sportu nevyskytují vůbec, a závěry zde uvedené by tak postrádaly obecnou platnost.⁵ V sektoru kolektivního profesionálního sportu pak bude zvýšená pozornost věnována především fotbalovému prostředí, a to s ohledem na jeho masovost, objem finančních prostředků a s tím související stupeň vývoje právní úpravy a regulace právních vztahů. Dalo by se říci, že fotbalové prostředí v České republice je oproti jiným sportovním odvětvím právně vyspělejší a jeho analýza poskytuje širší pole působnosti.

S ohledem na mezinárodní přesah materie této práce bude využívána domácí i zahraniční literatura a odborné příspěvky právnické obce. Jak již bylo zmíněno výše, důležitým aspektem této práce je i analýza judikatury – v případě České republiky to bude zejména judikatura Nejvyššího správního soudu a ve vztahu k Velké Británii i rozhodnutí specializovaných rozhodčích orgánů národních i mezinárodních organizací. Detailně pak bude současný přístup demonstrován na rozhodnutí ve věci *Mandjeck*, které díky svému mezinárodnímu aspektu představuje ideální předmět zkoumání.

⁵ Zejména se bude jednat o oblast přestupního trhu a možnost nakládat s právy hráče. Individuálního sportu by se tak zcela netýkal rozbor evropské judikatury a rozhodnutí *Bosman*, které se týká možnost přestupu hráče mezi jednotlivými kluby. Významným prvkem této práce je pak rozbor vztahu mezi klubem a hráčem, který je v rámci individuálního sportu značně oslaben.

1. Sport a právo

1.1. Definice sportu

Sport je nyní již zcela nepochybně naprosto zásadní součástí každodenního lidského fungování. Fenomén sportu prostupuje v zásadě všemi vrstvami společnosti od nejnižších po vyšší a jako takový má široký rozsah dopadů a vlivů na moderní společnost, ať se již jedná o dopady ekonomické, sociální, zdravotní či výchovné. Hlavní protagonisté sportu – profesionální sportovci – již dávno a zcela zásadně překročili svou původní pozici a jejich působení má významný celospolečenský přesah.⁶

Samotný termín „sport“ v podobě podstatného jména pochází z přelomu 14. a 15. století jako zkrácená forma původem anglicko-francouzského výrazu *disport*, v českém překladu „aktivita poskytující pobavení, odpočinek či uvolnění“⁷

Z obsahového hlediska rozumíme sportem určitou tělesnou pohybovou aktivitu, provozovanou jednotlivci či skupinami jednotlivců za účelem možného zlepšení fyzické a psychické kondice, jejíž výsledky lze, za předpokladu jasně stanovených pravidel pro dané sportovní odvětví, porovnat s jinými provozovateli téže činnosti.⁸ Podobnou dikci volí i jediná definice sportu v rámci platné právní úpravy v ustanovení § 2 odst. 1 Zákona o podpoře sportu, dle které je sportem „[...] každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně.“ Tato definice takřka kopíruje definici sportu obsaženou v čl. 2a) Evropské charty sportu⁹.

S ohledem na výše uvedenou definici sportu jako tělesné aktivity, vyvstává otázka, zdali lze pod pojem sport zařadit (sportovní) činnosti veskrze duševní, například stolní nebo deskové hry, či v poslední době dynamicky se rozvíjející oblast e-sportových aktivit. Kupříkladu ve Velké Británii, která žádnou legální či soudní definicí nedisponuje, se britský High Court ve svém

⁶ JURKA, H. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 3.

⁷ Sport [on-line]. In etymonline.com [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/word/sport>.

⁸ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. Základy sportovního práva. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe, str. 1.

⁹ Evropská sociální charta účinná v České republice od 3. prosince 1999 [online]. In: ochrance.cz. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z:

https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/Umluvy/Evropska_socialni_charta.pdf.

rozhodnutí *R v English Sports Council*¹⁰ zabýval definicí sportu vytvořenou Anglickou sportovní asociací (nyní *Sport England*), která rovněž vychází z definice sportu Evropské sportovní charty. High Court pak ve svém rozhodnutí vyřadil z této definice sportu karetní hru bridž, protože dle soudu postrádá onu fyzickou stránku.

1.2. Formy sportovní činnosti

Jak již bylo zmíněno výše, sport je celospolečenským fenoménem - v roce 2015 Česká unie sportu sdružovala v rámci své členské základny 1.139.886 sportovců¹¹. Je zřejmé, že s ohledem na jistou „masovost“ sportu se vykrytalizovalo několik forem provozování sportovní činnosti ve vztahu ke sportovci samotnému. Maisner v tomto ohledu rozlišuje následující formy sportovní činnosti:

Profesionální sport

Základním znakem profesionálního sportu je peněžité plnění, které profesionální sportovec získává za výkon své činnosti a které představuje hlavní zdroj úhrady nákladů na živobytí sportovce. Toto plnění může být poskytováno buď klubem, jehož je tento sportovec členem nebo v rámci odměň za výsledky poskytované pořadateli jednotlivých sportovních akcí, případně kombinace obou těchto modelů. Právě profesionální sport a jeho vztah s pracovním, respektive sportovním právem, bude jádrem této práce.

Výkonnostní sport

Model výkonnostního sportu vychází do jisté míry z toho profesionálního s tím rozdílem, že v tomto případě sport nepředstavuje základní zdroj příjmů sportovce. To ovšem nevylučuje možnost, že sportovec určité peněžité plnění za své výkony dostává. Ve vyšších soutěžích v rámci rozšířených sportů co do členské základny budou dominovat zejména sportovci profesionální, nicméně v České republice existují i sporty velmi populární, kde se setkáme i na té nejvyšší úrovni téměř výhradně se sportovci výkonnostními.¹²

Rekreační sport

¹⁰ Rozsudek High Court ze dne 15. 10. 2015 ve věci *R (on the application of English Bridge Union Ltd) v English Sports Council*, EWHC 2875.

¹¹ Statistika členské základny České unie sportu pro rok 2015 [online]. In *cusz.cz* [cit. 2020-10-19] Dostupné z: <https://www.cuscz.cz/o-nas/statistika.html>.

¹² Mezi takové sporty budeme řadit například florbal. Srov. *VOSTRÁ, Z.* Florbal v Česku rozkvétá. A to nás ještě vrchol popularity čeká, slibuje šéf unie. *Aktuálně.cz* [online]. 2016 [cit. 2020-10-05]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/ostatni-sporty/florbal/r~1e0a313ebf5811e5bb3a0025900fea04/>

Rekreační sport je v rámci České republiky logicky zdaleka nejrozšířenější, kdy evidujeme zhruba 3 miliony rekreačních sportovců.¹³ Pro rekreační sport bude typická omezená vázanost na sportovní kluby či asociace a poskytování dotací ze státního rozpočtu. Rekreační sport, byť se bude standardně týkat i olympijských sportů, bude daleko méně rigidní co se týče organizace a nastavení pravidel sportu. S tím je inherentně oslabován i prvek soutěživosti a v popředí bude zejména důraz na osobní psychický a duševní rozvoj.¹⁴

¹³ ŠPAČEK, O., ŠTĚPÁNEK, L. Financování sportu a jeho ekonomické přínosy. Auditor: časopis Komory auditorů České republiky, 2015, č. 5, s. 12.

¹⁴ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. Základy sportovního práva. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe, s. 2.

2. Sportovní právo – prameny a pojetí

2.1. Přístup z pohledu mezinárodního

Pokud byla samotná definice sportu a identifikace jeho obsahu do jisté míry problematická, se sportovním právem jako právní disciplínou to není jinak. Hlavní otázka zní, zdali sportovní právo v teoretické právní rovně může tvořit či tvoří samostatné a svébytné právní odvětví nebo zdali sportovním právem budeme rozumět pouze účelové využití právních norem z různých právních odvětví napříč právním řádem, které budeme pouze aplikovat na konkrétní případy. Pokud bychom přijali tento druhý přístup, spíše než o sportovním právu bychom měli hovořit o „sportu a právu“.¹⁵

V rámci mezinárodní právní teorie se v průběhu času vyvinul pojem *lex sportiva*,¹⁶ ani jeho obsah však není zcela vyjasněn. Dle jednoho z názorových proudů *lex sportiva* zahrnuje výhradně dosavadní judikaturu Mezinárodní sportovní arbitráže jako nezávislého rozhodčího orgánu stojícího mimo tradiční právní systém. Jiný, širší přístup řadí do *lex sportiva* rovněž soubor pravidel vydávaných mezinárodními sportovními organizacemi, jelikož Mezinárodní sportovní arbitráž v rámci svých případů nerozhoduje izolovaně, nýbrž aplikuje právě pravidla mezinárodní sportovních organizací.¹⁷

Ve vztahu k *lex sportiva* a mezinárodněprávnímu pojetí sportovního práva musíme ještě rozlišovat mezinárodní právo sportovní a globální sportovní právo.¹⁸ Mezinárodním právem sportovním rozumíme právní principy uplatňované v rámci sportovního odvětví, které vyplývají z tradičního mezinárodního práva veřejného. Mezinárodní právo sportovní tak tvoří normy vyplývající z vůle států a jejich mezinárodních společenství. Naproti tomu globální sportovní právo je tvořeno pravidly a normami mezinárodních organizací a je tedy (do jisté míry) nezávislé na legitimně státu a státních orgánech.¹⁹ Toto pojetí rovněž trpí určitými nedostatky, zejména ve vztahu k soudní příslušnosti, kdy si lze jen těžko představit, že právní vztahy vznikající výhradně v režimu globálního sportovního práva budou zcela vyňaty ze soudní příslušnosti jednotlivých států a tedy zcela mimo jejich sféru vlivu. I přes to však nelze mezinárodní právo sportovní a globální sportovní právo zaměňovat, jelikož oba tyto pojmy tvoří svébytné právní systémy.

¹⁵ Srov. SIEKMANN, Robert. What Is Sports Law? *Lex Sportiva and Lex Ludica: A Reassessment of Content and Terminology. The International Sports Law Journal* [online]. [cit. 2020-10-05]. Dostupné z: <https://www.questia.com/read/1G1-352250478/what-is-sports-law-lex-sportiva-and-lex-ludica-a>

¹⁶ Již samotný původ tohoto slova je kontroverzní, jelikož výraz „*sportiva*“ ve slovníku latinského jazyka nenalezneme. Jedná se o odvozeninu od mezinárodněprávního termínu „*lex mercatoria*“.

¹⁷ DUVAL, Antoine. *Lex Sportiva: A Playground for Transnational Law. European Law Journal* [online]. 2013, 822-842. [cit. 2020-10-05]. Dostupné z: doi:10.1111/eulj.12067.

¹⁸ FOSTER, Kevin. Is There a Global Sports Law? *The Entertainment and Sports Law Journal* [online], 2(1). 2003, 1-18. [cit. 2020-10-05]. Dostupné z: doi:<http://doi.org/10.16997/eslj.146>.

¹⁹ OLIVEIRA, Leonardo de. *Lex sportiva as the contractual governing law. The International Sports Law Journal* [online]. 2017, 101-116. [cit. 2020-10-05]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1007/s40318-017-0116-5>.

James dále rozeznává vedle *lex sportiva* ještě koncept *lex Olympica*²⁰ (v českém znění by se dalo označit jako právo olympijské), které ovšem stojí vesměs mimo výše uvedené kategorie ale nelze ho zcela jednoznačně zařadit. *Lex Olympica* totiž kombinuje oba výše zmíněné modely, kdy na jedné straně vychází z práva národních států ve vztahu k pořádání olympijských her a na straně druhé se odvíjí od Mezinárodního olympijského výboru jakožto mezinárodní organizace stojící mimo systém práva národních států.

2.2. Evropské sportovní právo

2.2.1. Počátek evropské jurisprudence

S ohledem na inherentní nadnárodní charakter profesionálního sportu, zejména v evropské oblasti, jsou zcela nepřekvapivě zásadním pramenem sportovního práva normy vydávané orgány Evropské unie a dále blíže rozvíjené judikaturou Soudního dvora EU, respektive Evropského soudního dvora.²¹ Zprvu bylo podstatou právních aktů Evropské unie zejména ekonomická spolupráce členských států, nicméně i tato počáteční koncepce doznala značného vývoje. Soudní dvůr EU ve svém rozhodnutí *Walrave and Koch*²² stanovil, že s ohledem na zájmy Evropské unie (dříve Společenství), spadá výkon sportovní činnosti do působnosti unijního práva pouze za předpokladu, že představuje ekonomickou aktivitu ve smyslu příslušných ustanovení primárního evropského práva. Jednalo se do jisté míry o přelomové rozhodnutí, které stvrdilo, že sport nelze považovat za činnost zcela vyňatou z působnosti Evropské unie a její normotvorby. Na toto rozhodnutí později navazovala poměrně rozsáhlá judikatura Soudního dvora EU, která tuto doktrínu blíže rozváděla. Ta byla však později revidována v rámci rozhodnutí *Deliège*²³, kdy obsah výše zmíněné ekonomické aktivity byl rozšířen i na amatérskou/poloprofesionální činnost či vyloženě doprovodné aspekty sportu jako je například nakládání s televizními právy.²⁴

2.2.2. Případ Bosman

Z poměrně rozsáhlé judikatury Soudního dvora EU týkající se sportu jednoznačně svým významem vyčnívá případ *Bosman*²⁵, který je pro materii této práce zcela zásadní. Rozhodnutí

²⁰ JAMES, M. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 18.

²¹ Za účelem sjednocení terminologie bude autor nadále v této práci používat označení Soudní dvůr EU.

²² Rozsudek SDEU ze dne 12. 12. 1974 ve věci *B.N.O. Walrave, L.J.N. Koch proti Association Union cycliste internationale, Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie a Federación Española Ciclismo* (C36/74).

²³ Rozsudek SDEU ze dne 11. 4. 2000 ve věci *Christelle Delière proti Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL, Ligue belge de judo ASBL, Union européenne de judo* (C-51/96) a *François Pacqué* (C-191/97).

²⁴ MAISNER, M., P. DOUBRAVA, J. JANÁK, B. VLACHOVÁ a M. DOMBROVSKÁ. Základy sportovního práva. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe, s. 11. Srov. GÁBRIŠ, T. International and European Sports Law: Textbook. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, s. 25.

²⁵ Rozsudek SDEU ve věci *Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v. Jean-Marc Bosman* (C-415/93).

Bosman se dotýká zejména postavení profesionálního sportovce jako pracovníka a s tím spojenou svobodu pohybu dle článku 45 Smlouvy o fungování EU.

Jean-Marc Bosman byl profesionálním fotbalistou a od roku 1988 hráčem RC Liège, týmu z první belgické ligy. S RC Liège měl uzavřenou smlouvu do 30. června 1990, která mu zajišťovala měsíční příjem ve výši 120 000 BEF včetně bonusů. Před vypršením smlouvy, 21. dubna 1990, nabídl klub RC Liège Bosmanovi prodloužení stávající smlouvy o jeden rok za současného snížení měsíční mzdy na 30 000 BEF, což odpovídalo minimu stanoveném Belgickým fotbalovým svazem (URBSFA). Tuto nabídku Bosman odmítl a byl umístěn na listinu hráčů určených k přestupu. Tréninková kompenzace za Bosmana, kterou by musel případný zájemce uhradit RC Liège, byla vyčíslena na 11 743 000 BEF. Žádný klub však nabídku k přestupu za takových podmínek neučinil. Bosman tak podepsal smlouvu s druholigovým francouzským klubem US Dunkerque, na základě které mu náležela měsíční odměna 100 000 BEF a podpisový bonus kolem 900 000 BEF. V návaznosti na to byla uzavřena smlouva o dočasném přestupu mezi RC Liège a US Dunkerque na jeden rok, přičemž US Dunkerque musel zaplatit kompenzaci ve výši 1 200 000 BEF. Součástí byla i opce na trvalý přestup Bosmana za 4 800 000 BEF. Účinnost obou výše uvedených smluv byla ovšem navázána na podmínku, že Belgický fotbalový svaz odešle potvrzení o přestupu Francouzskému fotbalovému svazu (FFF). K tomu ovšem, s ohledem na pochybnosti o finanční situaci klubu US Dunkerque, nedošlo a žádná ze smluv tak nenabyla účinnosti. Nadto klub RC Liège 31. července 1990 Bosmana vyloučil a ten tak po celou sezónu nemohl nastoupit za žádný klub.

Bosman se rozhodl v této věci obrátit na soud a dne 8. srpna 1990 podal žalobu k soudu první instance v Liège, včetně návrhu na vydání předběžného opatření, na jehož základě mu měla být Belgickým fotbalovým svazem a klubem RC Liège vyplácena záloha 100 000 BEF měsíčně do doby, než si najde nového zaměstnavatele (klub). Bosman později předmět žaloby rozšířil i na Belgický fotbalový svaz a UEFA. V rámci žaloby zejména poukazoval na rozpor přestupových pravidel stanovených Belgickým fotbalovým svazem s článkem 45 Smlouvy o fungování EU, který zakládá volný pohyb pracovníků v rámci Evropské unie. Bosman argumentoval tím, že mu tato přestupová pravidla, jejichž dodržování je vynucováno UEFA, zamezují vykonávat činnost v jiném členském státu a narušují tedy svobodu pohybu pracovníků.

Dále Bosman napadl tehdejší pravidlo UEFA „3 a 2“. Dle tohoto pravidla mohl klub zapsat na soupisku pouze tři zahraniční hráče (bez omezení) a další dva hráče za předpokladu, že tito hráči již v dané zemi alespoň 5 let působí, z toho 3 roky v rámci mládežnických kategorií. Bosman tak poukazoval na omezenou možnost stát se hráčem zahraničního klubu právě s odkazem na

pravidlo „3 a 2“ jelikož klubů, které neměly naplněnou kapacitu pro hráče z jiné země, byl omezený počet.

Odvolací soud s ohledem na předmětný spor o výklad evropského práva položil předběžnou otázku k Soudnímu dvoru EU (tehdy Evropskému soudnímu dvoru). Předmětem předběžné otázky byl obsah článku 45 Smlouvy o fungování EU (tehdy článek 48 Římské smlouvy ze dne 25. března 1957), konkrétně zdali má být vykládán tak, že zakazuje:

- i. *„aby fotbalový klub mohl požadovat a získat určitou peněžní částku, pokud některého z jeho hráčů, jemuž skončila smlouva, angažuje nový zaměstnavatel – fotbalový klub;*
- ii. *aby národní a mezinárodní sportovní asociace nebo federace mohly do svých předpisů vkládat ustanovení omezující přístup zahraničních hráčů, kteří jsou státními příslušníky Evropského společenství, k soutěžím organizovaným těmito asociacemi či federacemi?“²⁶*

Soudní dvůr EU se v návaznosti na předběžnou otázku postavil na stranu Bosmana a stanovil, že stav, kdy je možnost hrát fotbal v jiném klubu z členského státu závislá na uhrazení přestupové částky mezi dvěma kluby, představuje překážku ve volném pohybu pracovníků. Soudní dvůr EU dále odmítl akceptovat národnostní pravidlo UEFA „3 a 2“ s tím, že UEFA neprokázala, (i) že by takové pravidlo bylo výhradně sportovního charakteru a jako takové by tak bylo vyňato z působnosti evropského práva a (ii) že se jedná o rozumné a proporční opatření za účelem dosažení ospravedlnitelného cíle. Na obě části výše uvedené předběžné otázky týkající se výkladu článku 45 Smlouvy o fungování EU tak Soudní dvůr EU odpověděl kladně.²⁷

UEFA v této věci argumentovala zejména tím, že orgány Evropské unie vždy uznávaly určitou autonomii sportu a jejich vnitřních vztahů s ohledem na to, že v případě fotbalu a jeho současné podoby lze jen obtížně oddělit jeho ekonomickou a sportovní stránku a případná ingerence ze strany Evropské unie do postavení profesionálních hráčů by v tomto ohledu mohla zpochybnit dosavadní uspořádání a narušit jistou vnitřní koherenci sportovní (fotbalové) soustavy. Soudní dvůr EU dal ovšem jasně najevo, že sport a činnost sportovních organizací se nenachází v jakémsi právním vakuu, tedy ve stavu vynětí z působnosti obecně závazných právních norem. Jak správně poznamenává James, Soudní dvůr EU tento přístup, kdy pouze inherentní sportovní pravidla a normy nebudou předmětem evropského práva, signalizoval již ve výše zmíněném

²⁶ Rozsudek SDEU ve věci *Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v. Jean-Marc Bosman* (C-415/93).

²⁷ *Ibid.*

rozhodnutí *Walrave v. Koch*, nicméně UEFA spoléhala na to, že k takto zásadní intervenci ze strany Soudního dvora EU nedojde.²⁸

Je evidentní, že *Bosman* se svým významem nedotýká pouze fotbalu a značně zasáhl do celkového sportovního uspořádání. Zejména svým odmítavým přístupem k národnostním kvótám u profesionálních fotbalistů jakožto pracovníků ve smyslu článku 45 Smlouvy o fungování EU značně ovlivnil přestupový trh obecně v rámci Evropské unie a někteří autoři tak ve vztahu k *Bosmanovi* hovoří o „europeizaci“ sportovního pracovního práva.²⁹ Po *Bosmanovi* se tak do určité míry evropské sportovní prostředí proměnilo v jednolitý prostor, kdy národnost profesionálních sportovců byla velmi upozaděna a do popředí se dostala výhradně jejich evropská příslušnost. Tento přístup byl zpočátku podrobován jistě kritice ze strany UEFA a sportovních klubů, které se obávaly následků pro „druhorychlostní“ státy v konkrétních sportech, kdy dojde k utlumení výchovy budoucích profesionálních sportovců na úkor jejich akvizic z jiných, vyspělejších států Evropské unie. Takové obavy, přinejmenším ne v takovém rozsahu, se ovšem nenaplnily, naopak došlo k potvrzení předpokladu Soudního dvora EU, že pro kluby budou stále prioritní profesionální sportovci ze země toho konkrétního klubu. Na druhou stranu je nutné podotknout, že v posledním desetiletí se národní kvóty opět staly poměrně často diskutovaným tématem.³⁰

Rozsudek měl dále na svědomí výrazný zásah do činnosti významných sportovních organizací jako je právě UEFA či FIFA. Tyto organizace ztratily svou neochvějnou dominanci co se týče působnosti v rámci normotvorby, rozhodovací pravomoci a případného přezkumu těchto norem a rozhodnutí. Soudní dvůr EU uznal, že určité sportovní normy nelze přezkoumat v rámci externích soudních soustav, nicméně činnost sportovních organizací, klubů a jejich právní předpisy nejsou *en bloc* vyřazena z pravomoci soudů a jiných orgánů veřejné moci. Právě tento konstantní spor o rozsah působnosti, který Beloff, Kerr a Demetriou nazývají „ústavním ekvilibriem“³¹ mezi sportovními organizacemi a soudními orgány, lze považovat za základ sportovního práva, kdy tím esenciálním aspektem je rozsah míry autonomie těchto sportovních organizací.³²

²⁸ Srov. JAMES, M. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 295

²⁹ Shodně např. DUVAL, A., VAN ROMPUY, B. The legacy of Bosman: Revisiting the Relationship between EU Law and Sport. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2016, s. 5.

³⁰ Srov. GARDINER, S., WELCH, M. Nationality Based Playing Quotas and the International Transfer System Post-Bosman in DUVAL, A., VAN ROMPUY, B. The legacy of Bosman: Revisiting the Relationship between EU Law and Sport. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2016, s. 64.

³¹ BELOFF, Michael J., Tim KERR, Marie DEMETRIOU a Rupert BELOFF. Sports law. Second edition. Oxford, United Kingdom: Hart Publishing, 2012, s. 4.

³² Srov. HAMERNÍK, P. V čem spočívá sportovní právo? In KUKLÍK, J. (ed.). Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, s. 23.

Bosman měl dále za následek ztrátu dominantního postavení a sebejistoty vrcholných sportovních organizací a asociací. Tento fakt vyvolal řadu reakcí, které měly za cíl získat výsadní pozici sportovních organizací zpět. Například FIFA v návaznosti na *Bosmana* vytvořila vlastní arbitrážní orgán *FIFA Dispute Resolution Chamber*, což znamenalo vznik nového typu jurisprudence, jehož zdrojem byla právě rozhodnutí arbitrážních a semi-soudních orgánů sportovních organizací.³³ Tato rozhodnutí tak představují dosud neseznatelný pramen sportovního práva, který se vyvinul jako odezva na rozhodnutí Soudního dvora EU. V tomto ohledu můžeme *Bosmana* považovat za zásadní milník ve vývoji systému organizace sportu a obecně judikaturu Soudního dvora EU za významný faktor v rámci formování obecného sportovního práva.

2.2.3. Sport v primárním právu Evropské unie

Do přijetí Lisabonské smlouvy byla *de facto* jediným pojítkem mezi sportem a evropským právem výše popsaná judikatura Soudního dvora EU, jelikož Smlouvy o založení Evropského společenství sport a jeho problematiku zcela opomíjely. Od 1. prosince 2009 však vstoupila v účinnost Smlouva o fungování EU, která zásadním způsobem rozšířila působnost Evropské unie v oblasti sportu a sportovního práva a deklarovala určitou pozici a závazky Evropské unie vůči rozvoji sportu. Konkrétně se tak stalo v článku 6 Smlouvy o fungování EU, který zní:

„Unie má pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států. Oblasti těchto činností na evropské úrovni jsou [...] e) všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport“³⁴;

a v článku 165 Smlouvy o fungování EU, který zní:

„[...] Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založených na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci.

Činnost Unie je zaměřena na [...] rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.

Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání a sportu se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.“³⁵

Výše uvedené, zejména rozšíření článku 6, znamenalo další zásadní intervenci orgánů Evropské unie do sportovní autonomie. Nově se tak sport zařadil k ochraně lidského zdraví, průmyslu či kultuře, což jsou oblasti, které mohou orgány Evropské unie adresovat přímo v rámci

³³ Srov. kapitola 2.5 níže.

³⁴ Článek 6 Smlouvy o fungování EU.

³⁵ Článek 165 Smlouvy o fungování EU.

evropského práva a více tak zasahovat do politik členských států. Obsah a forma případných zásahů (ve formě koordinace, podpory či doplnění) je pak dána výše citovaným článkem 165.³⁶

Jak poznamenává James, vrcholné sportovní organizace v čele s FIFA a UEFA zásadním způsobem brojily proti formálnímu začlenění sportu do primárního práva Evropské unie.³⁷ Jejich snaha o exempci sportovního práva z působnosti orgánů Evropské unie však zůstala nevyslyšena.³⁸ Evropská unie tak definitivně stvrdila přístup přednesený Soudním dvorem EU v *Bosmanovi* a závěry z něho převedla do roviny formálního pramene práva. Evropská unie dala jasně najevo, že sport vnímá jako jednu ze svých priorit, kde bude chtít aktivně participovat.

Základní hlediskem pro určení míry vlivu evropského práva na sport bude výklad pojmu „zvláštní povaha“ sportu v druhé části 1. odstavce článku 165 Smlouvy o fungování EU. S odstupem více než deseti let od Lisabonské smlouvy již víme, že Evropská unie se bude angažovat zejména ve sportovních oblastech týkajících se volného pohybu, soutěžního práva, marketingových práv, dopingu nebo násilí. Gábriš dodává, že seznam oblastí se ztřešenou ingerencí ze strany Evropské unie zdaleka není konečný a „zvláštní povaha“ sportu tak, pro určení aplikovatelnosti příslušných aktů, bude muset být posuzována v každých případech jednotlivě a opakovaně.³⁹

2.2.4. Bílá kniha o sportu

Dalším příspěvkem orgánů Evropské unie sportovnímu právu je dokument s názvem Bílá kniha o sportu⁴⁰ vyhotovený Evropskou komisí v roce 2007. V tomto případě se jedná o nezávaznou, soft-law koncepci, která nastiňuje přístup ke sportu a způsob jeho vnímání ze strany Evropské unie. Bílá kniha o sportu je členěna do 6 částí týkajících se zejména společenského či hospodářského rozměru sportu a jeho organizace. Evropská komise v rámci tohoto dokumentu představuje svou pozici a záměr při rozvoji sportu v souladu s dosavadními poznatky v oblasti sportovního práva a sdílenými hodnotami Evropské unie. V části 4.2 Bílé knihy o sportu Evropská

³⁶ Srov. GÁBRIŠ, T. *International and European Sports Law: Textbook*. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, s. 13.

³⁷ JAMES, M. *Sports Law*. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 19.

³⁸ Podobný názor zastává i Gábriš, který správně upozorňuje na fakt, že, byť by se začlenění sportu do primárního práva mohlo zdát jako úspěch sportovních organizací, jedná se o pravý opak. Sportovní organizace definitivně přišly o své výsostné postavení, kdy jakékoli jejich akty mohou být podrobeny přezkumu ze strany Evropské unie a jejích orgánů. GÁBRIŠ, T. *International and European Sports Law: Textbook*. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, s. 13.

³⁹ GÁBRIŠ, T. *International and European Sports Law: Textbook*. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, s. 13-14.

⁴⁰ Bílá kniha o sportu. Dokument Komise evropských společenství projednaný v Bruselu dne 11.7. 2007 [online]. In msmt.cz. [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>.

komise navazuje na výše rozebíraného *Bosmana*, kdy deklaruje, že jakákoli diskriminace na bázi národnosti je již z primárního práva nepřijatelná a každý občan (i jakožto profesionální sportovec), má právo se svobodně stěhovat napříč členskými státy Evropské Unie.⁴¹

2.3. Sportovní organizace a jejich normy

Jak již bylo nastíněno výše, zcela zásadní sféru sportovního práva tvoří normotvorba sportovních organizací. Každá oblast sportu bude mít zpravidla své zastřešující sportovní těleso a jím přijímaný a aplikovaný soubor sportovních norem jako pravidel chování, jejichž dodržování bude vyžadováno a jejich porušení sankcionováno. Sportovní normy však nelze zaměňovat s tradičními právními normami⁴² jakožto obecně závaznými pravidly chování. Sportovní norma bude ve srovnání s právní normou zpravidla postrádat prvek obecné závaznosti a možnost její vynutitelnosti státní mocí.⁴³ Absence obecné závaznosti nastává zejména proto, že normotvůrcem v případě sportovních norem nebude stát ale sportovní organizace jako subjekty soukromého práva. Evropská komise již dříve popsala následující pyramidovou strukturu vzájemných vztahů sportovních organizací:

- i. kluby;
- ii. regionální sportovní federace;
- iii. národní sportovní federace;
- iv. evropské sportovní federace; a
- v. mezinárodní sportovní federace.⁴⁴

Nejvýše bude zpravidla stát na mezinárodní úrovni jeden integrační prvek, který bude zastřešovat konkrétní sportovní odvětví. V případě fotbalu bude takovým subjektem Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA). FIFA pak zastřešuje rovněž mezinárodní federace a asociace, ovšem regionálního (kontinentálního) charakteru. V případě Evropy je takovou mezinárodní organizací Unie evropských fotbalových asociací (UEFA). Členy UEFA jsou pak již jednotlivé národní evropské federace.⁴⁵ A konečně členy národních federací – v České republice

⁴¹ Bílá kniha o sportu. Dokument Komise evropských společenství projednaný v Bruselu dne 11.7. 2007 [online]. In msmt.cz. [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>.

⁴² Zejména již popsané normy Evropské unie či jednotlivých členských států.

⁴³ To ovšem nebude platit v případě, kdy bude sportovní norma „překlopena“ do státem uznané formy pramene práva; srov. SUP, M. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In KUKLÍK, J. (ed.). Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, s. 39.

⁴⁴ *Evropská unie*: EU sports policy Going faster, aiming higher, reaching further. 2019 [online]. In: [europarl.europa.cz](https://www.europarl.europa.cz). Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/640168/EPRS_BRI\(2019\)640168_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/640168/EPRS_BRI(2019)640168_EN.pdf)

⁴⁵ Členy UEFA je momentálně 55 národních federací; Členské asociace UEFA [online]. In [uefa.com](https://www.uefa.com) [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/member-associations>.

je takovou národní asociací Fotbalová asociace České republiky (FAČR) – jsou jednotlivé kluby a jednotliví hráči působící na daném území.

Každý z výše uvedených subjektů je nadán určitou normotvornou způsobilostí, která je ovšem výhradně závazná pouze pro jeho členy. Každá z organizací působících na nižších z výše uvedených stupňů pyramidové struktury je vázána, mimo obecných právních předpisů, ještě normotvorbou jí nadřazených sportovních organizací. Proto například veškeré sportovní normy vydávané FAČR musí být v souladu s normami a pravidly vydané UEFA či FIFA. Dále v případě, že by FAČR určitou oblast neupravoval vůbec, uplatní se pro kluby a hráče, jakožto členy FAČR, bezprostředně pravidla UEFA a FIFA.⁴⁶ Výše uvedený model vyplývá i mimo jiné přímo ze stanov FAČR, kde je stanoveno následující:

„Asociace je členem FIFA a UEFA. Na tomto základě:

(a) plně respektuje jejich předpisy, které jsou pro ni závazné, a zajišťuje respektování těchto předpisů svými členy cestou vydávání svých vnitřních předpisů;

(b) ve vztahu k nim vystupuje v zájmu českého fotbalu.“⁴⁷

Výše popsaná struktura závaznosti norem vydávaných soukromoprávními subjekty je založena na bázi dobrovolného členství, kdy pravidla a rozhodnutí zastřešujících sportovních organizací mají působnost téměř výhradně vůči členům těchto organizací, kteří se dobrovolně zavázali těmito pravidly a rozhodnutími řídit.⁴⁸ Normotvorba sportovních organizací tak nemá jakoukoli působnost vůči nečlenům (kromě osob, kteří se rozhodli být vázáni z jiného než členského titulu), což, jak bylo uvedeno výše v této práci, představuje rozdíl mezi právními normami a sportovní normami.

2.4. Sportovní právo v českém právním řádu

Jediný výlučně sportovněprávní předpis⁴⁹ v rámci tuzemského právního systému je Zákon o podpoře sportu účinný od března 2001. Jedná se o ryze institucionální a organizační právní

⁴⁶ Srov. JURKA, H. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 56.

⁴⁷ Stanovy Fotbalové asociace České republiky ze dne 5. února 2019 [on-line]. In or.justice.cz [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=184399f1ac9d40b6be00410cd4dddea3>.

⁴⁸ Srov. SUP, M. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In KUKLÍK, J. (ed.). Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, s. 37-39.

⁴⁹ Za pramen sportovního práva bychom mohli teoreticky považovat ještě zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, ve znění pozdějších předpisů.

předpis, který hodnotově vychází z Evropské charty sportu. Od svého přijetí již byl několikrát novelizován, přičemž v posledních letech evidujeme dvě významnější změny. Novela v podobě zákona č. 230/2016 Sb., měla zajistit transparentnější nakládání s veřejnými financemi v oblasti sportu. Zcela zásadní přerod v oblasti státní správy sportu pak znamenala novela Zákona o podpoře sportu č. 178/2019 Sb., na základě které vznikla Národní sportovní agentura. Ta přebírá působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v rámci státní politiky sportu a přechází na ni tak veškeré zásadní kompetence včetně vyhlašování dotačních programů či organizace a kontrola uskutečňování dopingového programu.⁵⁰

Jak poznamenává Jurka, Zákon o podpoře sportu v současné podobě zdaleka neposkytuje dostatečnou právní úpravu – chybí například úprava soutěžní oblasti, dopingů a zejména smluvních vztahů.⁵¹ Zákon o podpoře sportu dále nerozlišuje ani mezi sportem amatérským a profesionálním. Naproti tomu například v otázce finanční podpory sportu nepůsobí nedostatečná právní úprava větší komplikace.

Vzhledem k této nedostatečnosti ryze sportovněprávní úpravy musíme za prameny sportovního práva dále považovat obecné právní předpisy, které ovšem nereflektují zvláštní podmínky a okolnosti, které s sebou sport přináší. V rámci soukromoprávní větve právního řádu bude sportovní právo čerpat především z Občanského zákoníku, kde bude klíčová úprava spolků jako právní formy sportovních organizací a obecná úprava smluvních závazků ve vztahu ke smluvním ujednáním mezi sportovci a sportovními organizacemi respektive kluby. Součástí sportovního práva nicméně budou i normy veřejnoprávní. V poslední době je velmi akcentována zejména odpovědnost sportovců při sportovní činnosti dle Trestního zákoníku. A v neposlední řadě i normy daňového charakteru ve vztahu k povaze výdělků sportovců a jejich zdanění.

2.5. Sportovní právo ve Velké Británii a systém Národních sportovních organizací

I s ohledem na anglosaský systém práva patří Velká Británie mezi země s velmi malou zákonnou regulací sportovního práva. Britský parlament dosud nepřijal žádný zákon, který poskytoval alespoň definici sportu či stanovil základní právní rámec regulace sportu ve Velké Británii. Takový přístup je tak ve velkém kontrastu se zeměmi s vysokou regulací sportovního práva, ať již na profesionální, mládežnické či amatérské úrovni jako je Francie nebo Portugalsko.⁵² Podobně jako v České republice i psané sportovní právo ve Velké Británii prostupuje obecnými

⁵⁰ § 3d Zákona o podpoře sportu.

⁵¹ JURKA, H. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 5.

⁵² JAMES, M. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 11.

právními předpisy, jejichž materie se a priori týká jiných oblastí – například Zákon o veřejném zdraví z roku 1875, který umožňuje vyvlastnění půdy za účelem budování prostor pro veřejná sportoviště.

Základ sportovního práva ve Velké Británii představuje již výše zmíněná normotvorba sportovních organizací. Tento systém James obecně označuje jako *vnitrostátní* či *tuzemské sportovní právo*⁵³. Vnitrostátní právo představuje nezávislý právní řád vytvářený prostřednictvím Národních sportovních organizací⁵⁴ upravující práva a povinnosti svých členů. Fungování každé Národní sportovní organizace je upraveno ústředním dokumentem vytvořeným a přijatým jejími členy, který vymezuje pravomoci jednotlivých výkonných orgánů těchto organizací. Interní schéma fungování Národní sportovní organizace bude do jisté míry replikovat systém veřejné moci národních států, tedy rozdělení na moc výkonnou, legislativní a soudní (disciplinární). Zejména v posledních letech začíná disciplinární či kvazisoudní úsek představovat daleko formalizovanější režim, který se do značné míry začíná podobat tradiční soudní soustavě s procesním řádem či právním zastoupením účastníků řízení.⁵⁵

Model Národních sportovních organizací v rámci Velké Británie se v omezené míře shoduje i s tuzemskou právní úpravou vrcholných sportovních organizací založené na spolkové úpravě dle Občanského zákoníku. Za zásadní lze ovšem považovat rozdíl ve významu rozhodnutí rozhodčích orgánů sportovních organizací či asociací. V České republice je vliv těchto rozhodnutí oslaben zejména prostřednictvím možnosti přezkoumat jakékoli rozhodnutí spolku dle § 258 a násl. Občanského zákoníku.⁵⁶ Dalším aspektem je rozporuplná kvalita a všeobecná relevance těchto rozhodnutí. Naproti tomu jurisprudencí sportovních disciplinárních orgánů ve Velké Británii nabývá v poslední době na významu a relevanci. Například spor hráče Kevina Keegana s klubem Newcastle United FC ohledně neplatnosti výpovědi⁵⁷ byl i přes svou komplexnost rozhodován před arbitrážním tribunálem Premier League a nikoli před Pracovněprávním tribunálem Velké Británie (*Employment Tribunal*). Argumentace použitá v tomto řízení byla natolik přesvědčivá, že byla poté použita i ve skutkově podobných případech rozhodovaných Pracovněprávním tribunálem.⁵⁸

⁵³ Volný překlad anglického termínu „Domestic sports law“.

⁵⁴ Volný překlad anglického termínu „National Governing Body“.

⁵⁵ JAMES, M. *Sports Law*. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 9.

⁵⁶ Srov. MAISNER, M., P. DOUBRAVA, J. JANÁK, B. VLACHOVÁ a M. DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe, str. 18.

⁵⁷ Rozsudek Premier League Managers' Arbitration Tribunal ze dne 2. 10. 2009 ve věci *Keegan v Newcastle United FC Ltd*, IRLR 94.

⁵⁸ Srov. Rozsudek Employment Appeal Tribunal ze dne 17. 6. 2011 ve věci *McBride v Falkirk Football and Athletic Club*, UKEAT 0058/10/1706.

3. Postavení profesionálního sportovce

Následující část práce bude věnována především postavení profesionálního sportovce v rámci kolektivního sportu ve světle platné právní úpravy a související judikatury. Jak již bylo uvedeno výše, právní regulace sportu v České republice prakticky neexistuje a nejinak je tomu i u postavení profesionálního sportovce. V právním řádu nemáme *de facto* žádná ustanovení, která by reflektovala sport jako významný společenský fenomén a profesionálního sportovce jako zcela svébytnou kategorii povolání. V takovém případě je nutné analyzovat jeho pozici prizmatem obecných právních předpisů.

Analýza postavení profesionálního sportovce je nutná z několika důvodů, přičemž tyto důvody bychom mohli rozdělit do dvou kategorií. První kategorií bychom mohli nazývat statusovou. Zde bude klíčovou otázkou, zdali bude činnost profesionálního sportovce spadat pod režim závislé práce ve smyslu Zákoníku práce a profesionální sportovec tak bude zaměstnancem se všemi důsledky s tím spojenými. Druhá kategorie zahrnuje aspekty daňového charakteru, a to zejména povahu příjmů profesionálního sportovce ve smyslu Zákona o daních z příjmů. Obě skupiny jsou spolu samozřejmě velmi úzce propojeny a zejména zmíněná statusová stránka věci bude velmi výrazně ovlivňovat stránku daňovou.

3.1. Profesionální sport a pracovní právo

Jednou z možných forem vztahu mezi sportovním klubem a profesionálním sportovcem je standardní pracovněprávní poměr ve smyslu Zákoníku práce. Níže rozebereme ty nejzásadnější kogentní požadavky stanovené Zákoníkem práce a pokusíme se je aplikovat na kluby jako zaměstnavatele a profesionální sportovce jako zaměstnance s důrazem na specifika a odlišnosti, které vyplývají ze samé podstaty profesionálního sportu.

3.1.1. Vymezení závislé práce

Zcela esenciálním předpokladem aplikace pracovního práva je požadavek, aby činnost profesionálního sportovce naplňovala znaky závislé práce dle § 2 Zákoníku práce. Tento aspekt je zásadní v tom ohledu, že dle § 3 je možné vykonávat závislou práci výhradně v základním pracovněprávním vztahu, přičemž základními pracovněprávními vztahy Zákoník práce rozumí pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.⁵⁹ Naopak v případě, že by určitá činnost naplňovala znaky závislé práce, avšak tato činnost by

⁵⁹ § 3 Zákoník práce.

nebyla vykonávána v základním pracovněprávním vztahu, jednalo by se o nelegální práci ve smyslu § 5 písm. e) Zákona o zaměstnanosti.⁶⁰

Samotná definice závislé práce se v našem právním řádu objevuje až od účinnosti Zákoníku práce. Prvotně byla závislá práce vymezena následovně:

„Za závislou práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, se považuje výlučně osobní výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele, jeho jménem, za mzdu, plat nebo odměnu za práci, v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost.“⁶¹

Takovéto vymezení závislé práce se ovšem již od počátku jeví jako nedostatečné, zejména s ohledem na fakt, že vícero ze shora uvedených znaků nereflektovalo vývoj a směr moderního pracovního práva. Jak uvádí Pichrt, takovými nedostatky byla především fixace výkonu práce na pracoviště zaměstnavatele, popřípadě jiné dohodnuté místo, či pokyny zaměstnavatele. Nicméně s ohledem na dosavadní právní vakuum v této oblasti je nutné poznamenat, že pozitivněprávní vymezení pojmu závislá práce znamenalo kýžené zvýšení právní jistoty.⁶²

Výše uvedená definice byla od 1. ledna 2012 prostřednictvím zákona č. 365/2011 Sb. nahrazena následujícím zněním:

„(1) Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.

(2) Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.“⁶³

⁶⁰ Výkon nelegální práce představuje přestupek dle Zákona o zaměstnanosti a zainteresovaným subjektům hrozí peněžité pokuty a doměření nedoplatku na sociální a zdravotním pojištění včetně penále. Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? in PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 65.

⁶¹ § 2 odst. 4 Zákoníku práce ve znění účinném od 8.7.2011 do 31.12.2012.

⁶² BĚLINA, M., PICHRT, J. a kol. Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017, s. 170-173.

⁶³ § 2 Zákoníku práce.

Z prvního odstavce předmětného ustanovení můžeme vyextrahovat základní znaky závislé práce, kterými jsou vztah nadřízenosti a podřízenosti zaměstnance a zaměstnavatele, výkon dle pokynů zaměstnavatele, osobní výkon práce a výkon práce jménem zaměstnavatele. Nejvyšší správní soud dále dovozuje, že mandatorním znakem závislé práce je soustavnost, která je v zákonné definici vyjádřena implicitně a vyplývá z nedokonavé formy slovesa „vykonávat“.⁶⁴ Prvky obsažené v § 2 odst. 2 pak dle Nejvyššího správního soudu již netvoří další znaky závislé práce (tj. nejedná se o rozšíření odstavce 1), ale spíše představují podmínky výkonu závislé práce. Zejména mají význam pro posouzení, zdali mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem došlo k utvoření vztahu vzájemné podřízenosti a nadřízenosti.⁶⁵

Dle názoru autora tak, mimo stanovení závazných podmínek pro zaměstnavatele, můžeme § 2 odst. 2 Zákoníku práce považovat za jakési výkladové pravidlo *sui generis*, kdy dle měřítek v něm stanovených budeme zjišťovat existenci a stupeň závislosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.

3.1.2. Profesionální sport ve světle závislé práce

Výše uvedené vymezení závislé práce dle Zákoníku práce (tj. výkon ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, jménem zaměstnavatele, dle pokynů zaměstnavatele a osobně) bude nyní nutné porovnat s faktickou podobou výkonu činnosti profesionálního sportovce v rámci kolektivního sportu. Tato komparace bude klíčová s ohledem na možnost provozovat profesionální sport mimo rámec základních pracovněprávních vztahů.

Vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem

Práva a povinnosti sportovce (jako zaměstnance) a klubu (jako zaměstnavatele) budou zpravidla stanoveny na základě smlouvy.⁶⁶ Ve smlouvě pak budou jasně vymezeny povinnosti profesionálního sportovce, které budou stanovovat podstatu a rozsah jeho činnosti. Toto vymezení sportovcových povinností však bude povětšinou obsahovat zbytkovou klauzuli, kdy mimo ve smlouvě explicitně stanovených povinností bude sportovec povinen dodržovat ještě jakékoli další, zejména *ad hoc*, pokyny. Standardně bude profesionální hráč muset dodržovat pokyny týkající se

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č.j. 6 Ads 46/2013-35; Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 65.

⁶⁵ Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 67.

⁶⁶ Nezávisle na tom, zdali se bude jednat o pracovní smlouvu či inominátní smluvní typ ve smyslu ustanovení § 1746 odst. 2 Občanského zákoníku.

stanoveného denního harmonogramu, výkonu činnosti během tréninků či zápasů nebo v poslední době čím dál více skloňovaných marketingových a reklamních aktivit klubu. Řádné plnění takových povinností pak bude podmínkou pro poskytnutí plnění za strany klubu jakožto zaměstnavatele. Za určitých okolností pak významné porušení smluvených povinností, či jejich opakované porušování, může vést až k udělování pokut sportovci ze strany klubu.⁶⁷ Profesionální sportovec se tak bude nacházet v podřízeném postavení a bude povinen respektovat a plnit pokyny stanovené klubem za předpokladu, že takové pokyny budou v souladu se smlouvou a účinnými právními předpisy včetně přepisů sportovních organizací.⁶⁸ Tento přístup do jisté míry vyplývá i z judikatury Nejvyššího soudu, který ve svém rozsudku stanovil, že „[...] Sportovec je zde jen v závislém postavení; je do jisté míry „zbožím“, o jehož osudu se rozhoduje [...]“.⁶⁹

Ono „zboží“ zmíněné Nejvyšším soudem do určité míry vyplývá i ze současného pojetí organizace sportovních soutěží, kdy hráči představují určitý produkt na poli hráčského trhu a jednotlivé kluby usilují o jejich akvizici. Po uzavření profesionální smlouvy s klubem pak tento sportovec určitým způsobem představuje „předmět vlastnického práva klubu a obchodovatelný artikl“, který může v budoucnu zpeněžit prostřednictvím prodeje práv k sportovci jinému klubu. Z toho samozřejmě vyplývá obligatorní požadavek v podobě zákazu uzavírání profesionálních smluv s vícero kluby spadajících pod tutéž sportovní organizaci.⁷⁰

Autor této práce tak musí souhlasit s Bělinou, že aspekt nadřízenosti a podřízenosti může být ve sféře profesionálního sportu naplněn, je nutné však brát v potaz aspekty konkrétního sportovního odvětví. V oblasti fotbalu pak můžeme jít i za horizont pouhé pravděpodobnosti

⁶⁷ Ve fotbale se jedná o velmi častý jev, kdy klub v případě významného porušení uděluje svým hráčům pokuty. Srov. iDNES.cz a ČTK. Vyloučení Kanga a Čivič dostanou od Sparty nejvyšší možné pokuty. *IDNES.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/sparta-slovacko-vyloucen-pokuty-eldar-civic-guelor-kanga.A181203_085134_fotbal_ten. Nicméně oblast udělování pokut je ze strany FIFA a UEFA velmi akcentována s ohledem na jejich možné (a poměrně časté) zneužívání. Nelze například udělovat pokyny za neuspokojivé sportovní výkony.

⁶⁸ Srov. *STÁDNÍK, J.* Sportovní činnost a závislá práce. In *PICHR, J. ed.* Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 76.

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4761/2010.

⁷⁰ Naproti tomu FAČR zvolil přístup vcelku odlišný avšak se stejným výsledkem, kdy zákaz uzavírání více profesionálních smluv vyplývá implicitně z § 51 odst. 2 Evidenčního a registračního řádu FAČR, účinného od 5. listopadu 2019, který stanovuje: „*Registraci profesionální smlouvy hráče lze provést pouze za předpokladu, že doba účinnosti této smlouvy se nepřekrývá s dobou účinnosti jeho jiné, již evidované profesionální smlouvy [...]*.“ Tento předpis tak explicitně uzavření většího počtu profesionálních smluv nezapovídá, avšak být hráčem v profesionální soutěži FAČR lze pouze na základě jedné – zaregistrované – profesionální smlouvy. Hráč může uzavřít další profesionální smlouvy, ty ovšem nebudou akceptovány v rámci registračního procesu a hráč nebude moci nastoupit v profesionální soutěži za klub, s nímž tuto neregistrovanou smlouvu uzavřel. [Evidenční a registrační řád FAČR, účinný od 27. 10. 2020 [on-line]. In: *facr.fotbal.cz* [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/83075.>]

předešlého tvrzení vzhledem k tomu, že veškeré okolnosti nasvědčují pevné existenci nadřízenosti klubu a podřízenosti profesionálního fotbalisty.⁷¹

Jménem sportovního klubu

S ohledem na samotnou podstatu kolektivního sportu je tento znak přítomen v určité podobě v takřka každé modalitě kolektivního sportu. Projev naplnění této dimenze závislé práce můžeme spatřovat například v nošení klubových dresů při utkáních a obecně klubových symbolů při akcích, které spadají pod výkon činnosti vymezený v rámci profesionální smlouvy. Dále pak také při samotné statistické evidenci, kde klíčovým kritériem je zásadně zisk bodů klubu, nikoli jednotlivců – profesionálních sportovců.⁷²

Naopak Bělina považuje i tento znak – výkon činnosti jménem sportovního klubu za ne zcela jednoznačný a opět zdůrazňuje potřebu bližší analýzy konkrétních skutkových okolností.⁷³ V tomto případě se však autor kloní spíše ke Stádníkovi, který výše uvedený znak považuje za zcela jednoznačně naplněný, a to zejména s ohledem na fakt, že jednou z pravidelných náležitostí profesionální smlouvy bude i explicitně stanovená povinnost sportovce vystupovat jménem klubu tak, aby byly chráněny oprávněné zájmy klubu a nedošlo k újmě na jeho pověsti.⁷⁴

Bez ohledu na výše nastíněné polemiky nabývá tato oblast vztahu mezi klubem a profesionálním sportovcem na významu, a to především v oblasti osobnostních práv sportovce a jejich komerčního využití. Byť jsme v této části došli k závěru, že v první řadě pozornosti stojí klub, pak jsou to právě hráči, kteří jsou pomyslnými nositeli této pozornosti a jejichž identita poskytuje klubům významný monetární i nemonetární potenciál. Sféra osobnostních práv tak bývá významnou složkou profesionálních smluv mezi sportovcem a klubem. Typicky klub bude požadovat co nejširší možnost nakládání s osobnostními právy sportovce, například pro tvorbu klubových memorabilií, právo využívat aktivní účast sportovce k propagaci klubu či jeho partnerů a sponzorů. Smluvně bývá upravena i možnost sportovce využívat svá osobnostní práva pro komerční účely nesouvisející s klubem. Nutno dodat, že příjmy klubu plynoucí z marketingu a komerčního využití jejich hráčů jsou stále významnější položkou v jeho hospodaření.⁷⁵

⁷¹ Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 68.

⁷² Je ovšem nutné dodat, že statistickou disciplínou jsou i výkony jednotlivců. Ty však mají povšechně doplňkový charakter co do hierarchie statistik.

⁷³ Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 68.

⁷⁴ Srov. STÁDNÍK, J. Sportovní činnost a závislá práce. In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 76.

⁷⁵ Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 68.

Výkon činnosti podle pokynů klubu

Abychom mohli hovořit o pracovněprávním vztahu v oblasti profesionálního sportu, musí sportovec vykonávat svou činnost dle pokynů klubu, který je tak oprávněn činnost sportovce řídit a organizovat. V opačném případě by se jednalo spíše o vztah zadavatele zakázky a samostatného podnikatele, kdy zadavatel má pouze omezenou možnost kontrolovat a dozorovat průběh výkonu činnosti, přičemž obsah jeho oprávnění se váže výhradně až k finálnímu produktu. Bělina k tomuto dodává, že i samostatný podnikatel je vázán pokyny zadavatele, nicméně vztah zaměstnavatele a zaměstnance vykazuje v tomto ohledu daleko významnější intenzitu.⁷⁶

Ve vztahu ke kolektivnímu sportu na profesionální úrovni můžeme pokyny klubu rozdělit do dvou kategorií. Jedna kategorie zahrnuje pokyny udělované, zpravidla trenérem, v souvislosti se samotným sportovním výkonem. Tím můžeme rozumět zejména pokyn vůbec nastoupit ke sportovnímu výkonu (tj. výběr základní sestavy) či pokyny udílené v průběhu utkání. Druhou kategorií pak rozumíme pokyny v oblasti organizace výkonu činnosti nebo například stravovacího režimu. Sportovec dostane zpravidla týdenní harmonogram všech akcí, kterých se má zúčastnit, ať se již jedná o akce sportovní či marketingové. Dále sportovec obdrží pokyny ohledně výživy či obecně v oblasti péče o vlastní tělo. Tyto pokyny pak nemusí být udíleny pouze trenérem, ale i jinými osobami z vedení klubu.⁷⁷

S ohledem na význam takových pokynů, které jsou zcela zásadním nástrojem k zajištění týmové koherence a předpokladem pro dosažení dobrých sportovních výsledků, bude klubem jejich dodržování důsledně vynucováno, především prostřednictvím pokut za jednotlivá porušení.⁷⁸ V tomto ohledu pak můžeme považovat i tento znak závislé práce za naplněný v profesionálním sportu.

Osobní výkon práce

Posledním znakem závislé práce uvedeným v § 2 odst. 1 Zákoníku práce je požadavek, aby zaměstnanec vykonával práci pro zaměstnavatele osobně. Při aplikaci argumentu *a contrario* pak dojdeme k závěru, že zaměstnanec se při výkonu práce nemůže nechat zastoupit, ať již na základě

⁷⁶ Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 67.

⁷⁷ Srov. STÁDNÍK, J. Sportovní činnost a závislá práce. In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 76-77.

⁷⁸ Vzhledem k charakteru pokynů udílených klubem jsou sportovci povinni zajistit jejich dodržování i ve svém volném čase. Například hráči AC Sparta Praha byli v roce 2010 pokutováni za porušení životosprávy během divizního utkání, kterého se účastnili jako diváci. ČTK. Sparta trestala: Řepku za alkohol, Brabce za klobásu [online]. 2020 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/sparta-trestala-repku-za-alkohol-brabce-za-klobasu/r~i:article:675368/>

plné moci či jiným způsobem. V opačném případě by se spíše jednalo o vztah objednatel – podnikatel, který se svou povahou řadí spíše mezi vztahy obchodněprávní. Podnikatel je v tomto vztahu odpovědnou osobou nezávisle na tom, kdo objednanou službu či produkt výsledně provede či vytvoří. Jak ovšem správně poznamenává Bělina, stále zde existuje oblast tzv. nezávislé práce, kterou vykonávají zejména samostatní umělci, kde objednané dílo musí být zpravidla vykonáno osobně.⁷⁹

V případě profesionálního sportu si lze stěží představit, že by se hráč během zápasu nebo tréninkového procesu nechal zastoupit jinou osobou. V tomto případě lze pak bezpochyby mít za to, že je tento znak v rámci profesionálního sportu naplněn. Je ovšem třeba zvážit možnost, zdali by profesionální sportovec neměl být v tomto ohledu spíše považován, jakožto jedinec nadaný zvláštními a nezastupitelnými vlastnostmi, za příslušníka výše zmíněných nezávislých povolání.⁸⁰

Nad rámec znaků závislé práce uvedených v § 2 odst. 1 Zákoníku práce je třeba vzít v potaz i v předchozí části zmíněný znak „soustavnosti“ či „dlouhodobosti“ dovozovaný judikaturou Nejvyššího správního soudu s ohledem na to, že při krátkodobé či jednorázové činnosti nemůže dojít k vytvoření závislého vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.⁸¹ V této věci je nutné zjistit východiska, na jejichž základě dojdeme k obsahu pojmů soustavnost či dlouhodobost, jinými slovy jak dlouhý časový úsek naplňuje předešlé pojmy.

Kolektivní profesionální sport je založen na vzájemné souhře a pospolitosti, přičemž cílem klubů je udržet své hráče po co nejdéle. Kluby tak budou zpravidla se svými hráči uzavírat smlouvy na několik sezón, nicméně lze si samozřejmě představit i smluvní závazek trvající pouze jednu sezónu.⁸² To je samozřejmě v příkrém rozporu s koncepcí Zákoníku práce, který jednoznačně preferuje uzavírání pracovních smluv na dobu neurčitou, přičemž tzv. „řetězení“ smluv na dobu určitou výslovně omezuje.⁸³ Můžeme tedy výkon sportovní činnosti omezený na dobu několika let označit jako soustavný? Bělina se v této otázce vydal cestou komparace

⁷⁹ Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In *PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 67.

⁸⁰ *Ibid.*, s. 67.

⁸¹ Například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2012, sp. zn. 4 Ads 177/2011. Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In *PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 69.

⁸² Například ve fotbalových soutěžích spadajících pod FIFA lze smlouvu mezi klubem a profesionálním hráčem uzavřít nejméně do konce sezóny, nejdéle pak na 5 let. Předpisy FIFA pro status a přestupy hráčů. [online]. In: *fifa.com*. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/regulations-on-the-status-and-transfer-of-players.pdf?cloudid=adi1292xt nibmwrqnimy>, čl. 18 odst. 2.

⁸³ Srov. ustanovení § 39 Zákoníku práce.

zmíněných pracovněprávních vztahů na dobu neurčitou a nárazových, zpravidla jednorázových závazků typických pro podnikatelské prostředí.⁸⁴

Dle názoru autora však takové srovnání není zcela přiléhavé. Izolovat vztahy v podnikatelském prostředí obecně pouze na ty jednorázové či krátkodobé se však zdá být přílišným zjednodušením. Je zcela evidentní, že i v rámci svobodného výkonu činnosti mimo oblast závislé práce budou vznikat vztahy dlouhodobého charakteru založené především na vzájemné spokojenosti obou závazkových stran.⁸⁵ Ovšem i pokud bychom překlenuli tento jistý nedostatek, Bělinovo srovnání nám bohužel nepřináší příliš světla do této šedé zóny existující na pomezí závislé práce a výkonu nezávislého povolání. Pokud porovnáme maximálně víceleté smlouvy typické pro profesionální sportovní prostředí se smlouvami na dobu neurčitou dominujícími pracovnímu právu, spíše dojdeme k závěru, že výkon sportovní činnosti znak soustavnosti spíše nenaplnuje. Naproti tomu v případě srovnání sportovních smluv a jednorázových, podnikatelských závazků se zdá být soustavnost a dlouhodobost v určité míře přítomna. Takové srovnání je tedy do jisté míry zavádějící a zkreslující.

Spíše bude nutné analyzovat postavení sportovců prizmatem specifík kolektivního sportu a jeho výkonu. Zcela zásadním takovým specifíkem pak bude nepochybně omezená doba trvání výkonu činnosti sportovce na profesionální úrovni. Dle statistik z roku 2010 trvá kariéra profesionálního fotbalisty v anglické Premier League v průměru 8 let.⁸⁶ Pokud vezmeme v úvahu výše uvedená pravidla FIFA, pak profesionální smlouva uzavřená na maximální dobu 5 let zahrnuje více než polovinu aktivní kariéry profesionálního fotbalisty. V tomto kontextu je pak evidentní, že i pouze víceleté smlouvy na dobu určitou mohou vykazovat jistý charakter soustavnosti a dlouhodobosti.

Jak již bylo rozebráno výše v kapitole týkající se pozitivněprávního vymezení znaků závislé práce, při posuzování, zdali došlo k vytvoření potřebného vztahu závislosti mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, budeme zpravidla využívat prvky uvedené v § 2 odst. 2 Zákoníku práce, jakožto určité podmínky pro výkon závislé práce.

Ve vztahu k profesionálnímu sportu bude jistě klíčovým aspektem odměna sportovce poskytovaná klubem (tedy hned první část předmětného ustanovení). Jak bylo uvedeno výše v této

⁸⁴ BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In *PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 70.

⁸⁵ Bělina ostatně vznik takových vztahů výslovně připouští, nicméně ve svém rozboru je pomíjí a blíže je nerozebírá. Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In *PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 70.

⁸⁶ Career by numbers: Footballer [online]. 2020 [cit. 2020-10-09]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/money/2010/mar/20/professional-footballer-career>; Příspěvek na webu PFA Charity [online]. In: pfa.com. [cit. 2020-10-09]. Dostupné z: <https://www.thepfa.com/equalities/commitment-to-all/age>

práci, základním prvkem sportovní činnosti profesionální úrovně je její úplatnost, přičemž odměna sportovce bude tvořit hlavní zdroj jeho příjmů.⁸⁷ V rámci kolektivních sportů se bude odměna skládat zejména z pevné a pohyblivé složky. Pevná složka odměny sportovce se bude svou podstatou nejvíce blížit odměně zaměstnance dle pracovního práva, kdy bude klubem vyplácena nezávisle na proměnlivých okolnostech vyplývajících z podstaty sportu. Naproti tomu pohyblivá složka mzdě – v nynější době ji můžeme považovat za *naturalia negotii* smluvního vztahu mezi klubem a sportovcem – bude odvislá zpravidla od sportovních výsledků jednak klubu jako celku (výhra v zápase, celkové umístění v tabulce), jednak i od výkonů jednotlivce (vstřelení gólu). Tato pohyblivá složka odměny již více připomíná výkon nezávislé práce samostatným podnikatelem.⁸⁸

Dále se v § 2 odst. 2 Zákoníku práce objevují podmínky výkonu činnosti na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, případně na jiném dohodnutém místě. Primární odpovědnost za výsledky, fungování a organizaci činnosti náleží klubu, který zároveň zpravidla hradí hráčům náklady na provozování toho daného sportu.⁸⁹ Stejně tak je evidentní, že klub vymezuje místo, kde bude docházet k tréninkům, jiným setkáním týmu či domácím zápasům a která lze považovat za pracoviště klubu. Jako potenciálně problematické se jeví naplnění požadavku „v pracovní době“, kdy si lze jen stěží představit, že by režim profesionální sportovce v kolektivním sportu byl v souladu s podmínkami pracovní doby a doby odpočinku ve smyslu části IV. Zákoníku práce.⁹⁰

Jak vyplývá z výše uvedeného, profesionální sport se ve své podstatě závislé práci přinejmenším blíží, nicméně ve vícero aspektech je jeho podřazení pod Zákoník práce a § 2 do jisté míry nejisté a sporné. V následujících částech práce analogicky zanalyzujeme (i) možnost profesionálního sportovce vykonávat svou činnost jako podnikatel ve smyslu Občanského zákoníku, respektive jako osobě samostatně výdělečně činné ve smyslu Zákona o daních z příjmů a Zákona o důchodovém pojištění a (ii) dosavadní judikaturu postavením profesionálních sportovců.

⁸⁷ Srov. STÁDNÍK, J. Sportovní činnost a závislá práce. In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 78.

⁸⁸ Bělina zcela pomíjí pevnou složku odměny, která je však její nedílnou součástí. Takové pojetí by vedlo ke zcela nepřijatelným důsledkům, kdy v případě neuspokojivých výsledků klubu by hráč teoreticky nemusel po celou dobu získat jakoukoli odměnu. Bělina ostatně vznik takových vztahů výslovně připouští, nicméně ve svém rozboru je pomíjí a blíže je nerozebírá. [Srov. BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 70.]

⁸⁹ V případě, že by hráč měl být osobou samostatně výdělečně činnou (srov. následující kapitoly této práce), je zde nutné brát v potaz charakter naturálního plnění a možného zdanitelného plnění ve smyslu Zákona o daních z příjmu.

⁹⁰ BĚLINA, T. Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 70-71.

3.2. Profesionální sportovec jako nezávislá osoba

V rámci porovnání právního postavení profesionálního sportovce v rámci českého právního řádu je de facto jedinou alternativou ke statusu zaměstnance ve smyslu Zákoníku práce v soukromoprávní rovině, postavení podnikatele dle Občanského zákoníku. Na druhé straně ovšem musíme rozlišovat i rovinu veřejnoprávní, kde bude hlavním dělicím bodem charakter zdanění příjmů profesionálního sportovce. V tomto segmentu pak rozebereme aspekty vztahující se ke sportovci jako osobě samostatně výdělečně činné.

3.2.1. Podnikatel

Postavení podnikatele a vztahy s ním související jsou v rámci českého právního řádu upraveny v Občanském zákoníku. V obecné rovině považuje zákonodárce podnikatele za profesionála, tedy osobu, která disponuje, v souvislosti se svým podnikáním, vyšší mírou schopností a znalostí.⁹¹ Podnikatel má tak oproti jiným osobám-nepodnikatelům nespornou výhodu v potenciálním právním styku. Tato inherentní nerovnost je pak v Občanském zákoníku reflektována na více místech tak, aby došlo k jejímu alespoň částečnému vyrovnání a ochraně nepodnikatelů jako slabší strany.⁹² Podnikatel tak například nemůže požadovat zrušení smlouvy z důvodu lichvy ve smyslu § 1796 a násl. Občanského zákoníku či z důvodu neúměrného zkrácení dle § 1793 a násl. Občanského zákoníku. S ohledem na tyto implikace je tak zcela zásadní posoudit, zdali se profesionální sportovci nachází v postavení podnikatelů.

Od roku 2014 je legislativní postoj k podnikateli a jeho vymezení založen na materiálním přístupu, což znamenalo významný odklon od kritizovaného vymezení podnikání jako činnosti provozované na základě veřejnoprávního oprávnění.⁹³ Definice podnikatele je zakotvena v obecné části Občanského zákoníku:

„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“⁹⁴

Tímto vymezením je tedy pojem podnikatele značně rozšířen, kdy pod jeho definici spadají všechny osoby, jejichž činnost naplňuje znaky podnikání bez ohledu na to, zdali jsou tyto osoby

⁹¹ Srov. § 5 odst. Občanského zákoníku; ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 395.

⁹² Ustanovení Občanského zákoníku týkající se podnikatele však nelze redukovat pouze na ochranná ustanovení. S ohledem na nespornou dynamičnost podnikatelského života je nutné učinit vzájemný styk co nejvíce „bezbariérový“ a efektivní. Občanský zákoník tak obsahuje řadu ustanovení s tímto účelem – příkladmo nabídka reklamou ve smyslu ustanovení § 1732 odst. 2 Občanského zákoníku nebo užívání doložek s pevně stanoveným významem výkladovými pravidly ve smyslu ustanovení § 1754 Občanského zákoníku.

⁹³ § 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

⁹⁴ § 420 odst. 1 Občanského zákoníku.

držiteli veřejnoprávního oprávnění. Samotné podnikání pak Občanský zákoník nedefinuje, nicméně jak uvádí Dědič, lze mít za to, že výše uvedené znaky představují zákonné vymezení podnikání.⁹⁵

Nad rámec výše uvedené definice podnikatele obsahuje Občanský zákoník ustanovení, které vymezuje zvláštní sektor osob, pro které teorie používá souhrnné označení „neplnoprávní podnikatelé“.⁹⁶ Těmito neplnoprávními podnikateli pak rozumíme ty osoby, které uzavírají smlouvy (i) související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností nebo (ii) **při samostatném výkonu svého povolání**. Neplnoprávní podnikatelé mají postavení podnikatelů výhradně pro účely ochrany spotřebitele a pro účely ustanovení § 1963 Občanského zákoníku, v ostatních případech o nich nelze hovořit jako o podnikatelích ve smyslu jejich zákonného postavení.⁹⁷

Ve vztahu k materii této práce lze považovat za klíčový aspekt zejména výše zmíněnou osobu samostatně vykonávající své povolání. Taková osoba zpravidla podnikatelem nebude, může se tedy kupříkladu dovolávat ustanovení o lichvě či neúměrném zkrácení (jak bylo popsáno výše), na druhé straně se na ni nebude vztahovat ustanovení § 558 Občanského zákoníku týkající se obchodních zvyklostí mezi podnikateli. Obtížnější to však již bude se samotným obsahem pojmu, jelikož Občanský zákoník nám již dále nikde nevymezuje, jaké kategorie osob jsou řazeny pod samostatný výkon povolání. Teorie dovozuje, že osobou samostatně vykonávající své povolání budou zejména advokáti, daňoví poradci či architekti.⁹⁸ Zdali lze ovšem do tohoto segmentu řadit i profesionální sportovce bude nutné zjistit výkladem a to prostřednictvím komparace obecných znaků podnikatele se znaky osob samostatně vykonávajících své povolání za současného zohlednění specifík profesionálního sportu.

Jak plyne z ustanovení § 420 odst. 1 Občanského zákoníku, za znaky podnikání lze považovat výdělečnost, samostatnost, na vlastní účet a odpovědnost, výkon živnostenským nebo obdobným způsobem, se záměrem soustavnosti a za účelem dosažení zisku.

⁹⁵ ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 58.

⁹⁶ Ibid., s. 63-64.

⁹⁷ § 420 odst. 2 Občanského zákoníku.

⁹⁸ Nutno podotknout, že to je zejména jeden z důvodů kritiky existence tohoto ustanovení v Občanském zákoníku, jelikož tyto vyjmenované osoby budou zpravidla splňovat již onu obecnou definici podnikatele dle § 420 odst. 1 a jejich zahrnutí pod pojem osoba samostatně vykonávající své povolání je v takovém případě redundantní a do jisté míry i matoucí. [Srov. ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 64.]

Výdělečnost

Abychom mohli hovořit o určité činnosti jako o podnikání, musí být taková činnost provozována za úplatu, tedy představovat určitý zdroj příjmů pro osobu vykonávající takovou činnost. Problematičnost tohoto aspektu podnikání lze shledat především v tom, že nedisponuje jakýmkoli rozlišovacím potenciálem, jelikož i výkon závislé práce bude vždy výdělečný.⁹⁹

U samostatného výkonu povolání lze rovněž předpokládat, že se bude jednat o činnost výdělečnou. Jak uvádí Eichlerová, i samostatný výkon povolání nevýdělečného charakteru si lze představit, bude se však jednat spíše o marginální segment.¹⁰⁰ Znak výdělečnosti bude dále dán i ve vztahu k profesionálním sportovcům, kdy peněžité plnění poskytované ze strany klubu sportovci představuje základní prvek profesionálního sportu.

Samostatnost

Dalším aspektem podnikání je samostatný výkon výdělečné činnosti. Je to právě samostatnost, která tvoří pomyslný dělící bod mezi podnikáním a závislou prací vykonávanou v pracovněprávním vztahu. Podstata samostatnosti bude zejména spočívat v nezávislém výběru činnosti, spolukontrahenta jakož i definování podmínek výkonu podnikání.¹⁰¹ V případě absence samostatnosti by se pak dalo uvažovat pouze o závislé práci.

Pro samostatný výkon povolání bude z logiky věci platit výše uvedené bezvýhradně v identické podobě, tj. i zde bude dán znak samostatnosti. V rámci profesionálního sportu již však přítomnost znaku samostatnosti je přinejmenším diskutabilní. Jak jsme již uváděli výše v rámci analýzy profesionálního sportu jako závislé práce, sportovec bude zpravidla vázán pokyny trenéru a vedení klubu, přičemž v popředí stojí především klub a jeho výsledky a hráč je v tomto případě upozaděn. To vše by nasvědčovalo faktu, že v takovém případě znak samostatnosti u profesionálního sportu není dán.

Mimo jiné i právě k otázce samostatnosti se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku *Lafata*, kde potvrzuje, že v této věci je výkon sportovní činnosti přinejmenším hraniční a linie mezi závislou prací a podnikáním není zdaleka jasně vymezena. Nejvyšší správní soud bere na vědomí, že profesionální sportovec je v rámci svého působení povinen respektovat pokyny klubu a řídit se jimi, avšak „*[p]ovinnost dbát pokynů ovšem není možné coby rozhodné kritérium*

⁹⁹ ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 59.

¹⁰⁰ EICHLEROVÁ, K. Profesionální sportovec jako podnikatel? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 61.

¹⁰¹ ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 59.

preceňovat, jelikož je zřejmé, že povinnost „dbát pokynů“ má např. i každý řemeslník, vykonávající činnost na základě živnostenského oprávnění, který musí respektovat pokyny objednatele.“¹⁰² Právě (ne)naplnění znaku samostatnosti bude tím klíčovým dělicím bodem mezi zaměstnancem a podnikatelem či osobou vykonávající samostatné povolání.

Na vlastní účet a odpovědnost

V úzké souvislosti s předešlým znakem je výkon podnikání na vlastní účet a odpovědnost, kdy příjmy z takové činnosti náleží osobě, která ji vykonává (podnikatel) a nikoli jiné osobě, na jejíž účet by takovém případě jednala. Veškeré podnikatelské riziko a s ním související ekonomické a právní důsledky tak musí nést podnikatel.¹⁰³ Tento aspekt bude bezpochyby naplněn i u osoby vykonávající samostatné povolání.

U profesionálních sportovců lze nabýt dojmu, že s ohledem na dominantní postavení klubu ve vztahu ke sportovním výsledkům či organizaci činnosti je tento znak značně upozaděn, ovšem při bližším zkoumání dojdeme nutně k závěr, že při výkonu své činnosti sportovec nejedná na účet klubu. Smluvní odměna náleží jen a pouze profesionálnímu sportovci přičemž v případě neuspokojivých výkonů dochází k riziku ukončení, respektive neprodloužení smlouvy ze strany klubu. Dle názoru autora lze profesionální sport bezpochyby považovat za činnost vykonávanou na vlastní účet a odpovědnost.

Soustavnost

Dalším kritériem podnikání je jeho soustavný, opakovaný výkon. Jednorázová činnost tedy zpravidla podnikáním nebude. Klíčovým je ovšem záměr vykonávat činnost soustavně, nikoli reálný stav. Nejinak tomu bude i u samostatného výkonu povolání, jehož základním parametrem bude rovněž dlouhodobější, trvající výkon.¹⁰⁴ Obdobný předpoklad můžeme uplatnit i u profesionálních sportovců, v jehož sféře je znak soustavnosti dále umocněn například již výše zmíněnou minimální délkou smlouvy mezi klubem a sportovcem.¹⁰⁵

¹⁰² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 25.

¹⁰³ ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 59.

¹⁰⁴ EICHLEROVÁ, K. Profesionální sportovec jako podnikatel? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 62.

¹⁰⁵ Srov. Předpisy FIFA pro status a přestupy hráčů. [online]. In: fifa.com. [cit. 2020-10-12]. Dostupné ne: [30](https://resources.fifa.com/image/upload/regulations-on-the-status-and-transfer-of-players.pdf?cloudid=adi1292xt nibmwrq n i m y, čl. 18 odst. 2.</p></div><div data-bbox=)

Živnostenským či obdobným způsobem

Podmínka výkonu činnosti živnostenským či obdobným způsobem se jako prvek podnikání objevuje v českém právním řádu nově od účinnosti Občanského zákoníku, přičemž jeho význam není doteď zcela vyjasněn. Část teorie dochází k závěru, že živnostenským či obdobným způsobem je třeba rozumět aktivitu spočívající v nabízení statků nebo služeb třetím osobám jakožto zákazníkům.¹⁰⁶ Eichlerová jde v této souvislosti ještě o úroveň výše, kdy tuto aktivitu vůči třetím osobám považuje za určitý prostředek k tvorbě obchodního závodu (jehož součástí je mimo jiné i klientela a know-how) jakožto finálního produktu podnikání. Autor v tomto případě souhlasí s tím, že právě tento znak bude u většiny osob samostatně vykonávajících povolání absentovat, profesionálních sportovců nevyjímaje. Lze si jen stěží představit situaci, kdy v rámci výkonu sportovní činnosti dochází u profesionálního sportovce prospektivně k ustanovování obchodního závodu, především s ohledem na jeho striktně izolovaný vztah k jednomu klubu. Tento znak tak v případě profesionálních sportovců nebude přítomen.¹⁰⁷

Dosažení zisku jako účel podnikání

Posledním aspektem vymezení podnikatele v Občanském zákoníku je zisk jakožto účel činnosti podnikatele. Zisk je pak nutné interpretovat ve smyslu kladného hospodářského výsledku. Podobně jako u soustavnosti je v této souvislosti klíčový výhradně záměr ziskovosti, nikoli jeho skutečné dosažení.¹⁰⁸ Lze se oprávněně domnívat, že záměr ziskovosti musí být nutně přítomný jak ve vztahu k samostatnému výkonu povolání, tak ve vztahu k profesionálním sportovcům, u kterých – jak už bylo zmíněno – tvoří příjmy z výkonu sportovních činností elementární zdroj jejich aktiv.

Z výše uvedeného můžeme extrahovat několik závěrů týkajících se jednak pozitivněprávního vymezení podnikatele a osoby samostatně vykonávající povolání a jednak zařazení profesionálního sportovce ve smyslu jeho soukromoprávního statusu. Zaprvé můžeme konstatovat, že tím klíčovým rozdílem mezi podnikatelskou činností a samostatným výkonem povolání bude způsob výkonu živnostenským nebo obdobným způsobem. Osoba samostatně vykonávající povolání nejenže nevytvoří obchodní závod, ale ani zpravidla nebude disponovat

¹⁰⁶ ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 60.

¹⁰⁷ Srov. EICHLEROVÁ, K. Profesionální sportovec jako podnikatel? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 61-62.

¹⁰⁸ LAVICKÝ, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1605-1610.

reálným potenciálem k jeho vytvoření. Právě tento aspekt je klíčovým faktorem pro zařazení profesionálního sportovce pod segment osob samostatně vykonávajících své povolání, z čehož plyne zcela zásadní závěr, kdy profesionální sportovec nebude *a priori* považován za podnikatele. V souladu s § 420 odst. 2 Občanského zákoníku bude mít takové postavení pouze pro účely ochrany spotřebitele a § 1963 Občanského zákoníku se všemi právními konsekvencemi z toho vyplývajícími.¹⁰⁹

3.2.2. Osoba samostatně výdělečně činná

Nyní je třeba posoudit pozici profesionálního sportovce jako nezávislé osoby prizmatem veřejného práva, především ve vztahu k charakteru výnosů ze sportovní činnosti. V této oblasti má profesionální sportovec tradičně postavení osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Význam spočívá zejména v daňovém režimu. Pokud bychom přijali tezi, že činnost profesionálního sportovce naplňuje znaky závislé práce, odměna poskytovaná klubem by pak měla charakter příjmů ze závislé činnosti dle § 6 Zákona o daních z příjmů. V případě OSVČ je však daňové zařazení logicky odlišné.

Nejprve ale začněme u samotného pojmu OSVČ. Jeho obsah nám poskytuje Zákon o důchodovém pojištění v § 9 odst. 2:

„Za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku aspoň 15 let a

a) vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo

b) spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.“

Z výše uvedené definice pak můžeme vyextrahovat definiční znaky OSVČ – (i) ukončení povinné školní docházky, (ii) dosažení 15 let věku a (iii-a) výkon samostatně výdělečné činnosti nebo (iii-b) spolupráce při výkonu samostatně výdělečné činnosti. Dále § 9 odst. 3 Zákona o daních z příjmů obsahuje výčet činností, které lze subsumovat pod výše uvedený pojem samostatně výdělečné činnosti. V rámci předmětného ustanovení pak nalezneme dvě činnosti relevantní pro výkon profesionálního sportu – pod písmenem b) provozování živnosti na základě živnostenského oprávnění a pod písmenem f) činnost vykonávanou vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu.¹¹⁰ Z toho vyplývá zásadní poznatek, a to že status OSVČ ve vztahu

¹⁰⁹ Srov. EICHLEROVÁ, K. Profesionální sportovec jako podnikatel? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 63.

¹¹⁰ § 9 odst. 3 písm. f) Zákona o daních z příjmů.

k profesionálnímu sportovci musíme vnímat ve dvou modalitách, a to jako OSVČ vykonávající živnost a OSVČ vykonávající nezávislé povolání.¹¹¹

3.2.3. OSVČ vykonávající živnost

Jednou z výše uvedených modalit samostatné činnosti je provozování živnosti za podmínek Živnostenského zákona. Výnosy z takové činnosti poté budou mít charakter příjmů ze živnostenského podnikání ve smyslu ustanovení § 7 odst. 2 písm. b) Zákona o daních z příjmů. Nutnou podmínkou je samozřejmě splnění podmínek Živnostenského zákona a získání živnostenského oprávnění.

Samotná živnost je, v rámci pozitivního vymezení, definována jako „[...] *soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“ Živnost je pak vymezena i negativně, že určité činnosti nejsou živností, jelikož podmínky jejich výkonu jsou stanoveny zvláštními zákony jako *lex specialis*, a některé činnosti nejsou živností, aniž by byly legislativně upraveny.¹¹² Každá fyzická osoba, která je držitelem živnostenského oprávnění, pak musí splnit ještě všeobecné podmínky pro provozování živnosti, kterými jsou (i) plná svéprávnost a (ii) bezúhonnost.

Na první pohled je zřejmé, že výše uvedená definice živnosti je ve velké míře shodná s definicí podnikatele dle § 420 odst. 1 Občanského zákoníku. Tyto společné znaky, tedy soustavnost, samostatnost, výkon činnosti vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem zisku již byly rozebrány výše a bylo by nadbytečné je opět teoreticky analyzovat. Jak ovšem bylo zmíněno výše, ve vztahu k profesionálnímu sportu se v pomyslné šedé zóně vyskytují znaky samostatnosti a určité nezávislosti, která je v rámci živnostenské definice zastoupena pod pojmy „*vlastním jménem a na vlastní odpovědnost*“. To ostatně reflektuje ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud, který předesílá, že i přes určité oslabení intenzity předmětných znaků jsou stále v činnosti profesionálních sportovců přítomny. „*Ačkoliv vykazuje také silné prvky závislosti na sportovním klubu, lze jeho činnost s ohledem na obsah profesionálních smluv považovat za činnost ekonomicky samostatnou. Stejně jako je v případě činnosti stěžovatele oslaben znak samostatnosti, i dva naposledy uvedené znaky jsou oslabeny, avšak nikoliv zcela potlačeny.*“¹¹³ Dále je nutné zmínit, že výkon sportovní činnosti živnostenským způsobem reflektují i prováděcí předpisy, které jako součást živnosti volně uvádějí mimo jiné i „[...] *činnost výkonných sportovců, případně*

¹¹¹ K tomu závěru dochází většina odborné veřejnosti. Srov. ŘEHÁK, L. Výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče. *Česká společnost sportovního práva* [online]. 2014 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <http://www.casl.cz/vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>.

¹¹² Ustanovení § 3 Živnostenského zákona.

¹¹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 30.

rozhodčích, provozovaná samostatně a za účelem dosažení zisku“.¹¹⁴ Zákon tak s výkonem sportovní činnosti nespojuje žádné další regulatorní požadavky, jelikož se jedná o součást volné živnosti, ke které není třeba prokazování odborné ani jiné způsobilosti v souladu s § 25 odst. 1 Živnostenského zákona.

Každá fyzická osoba musí dále splnit již výše uvedené všeobecné znaky podnikání, tedy musí být plně svéprávná a bezúhonná. Tato ustanovení Živnostenského zákona musí být naplněna zcela a vždy. Výklad těchto ustanovení je vcelku nesporný, jisté pochybnosti ovšem mohou vyvstávat ve vztahu k mladistvým hráčům. Dle předpisů FAČR lze uzavřít profesionální smlouvu s hráčem, který dovršil 15 let věku.¹¹⁵ S ohledem na ustanovení Občanského zákoníku, která spojují nabytí plné svéprávnosti s dosažením 18 let věku¹¹⁶, se pak nacházíme v jakémsi duálním modelu, kdy nezletilý profesionální hráč musí vykonávat svou činnost v režimu nezávislého povolání (jak bude popsáno níže) a teprve po dosažení zletilosti a plné svéprávnosti bude moci získat živnostenské oprávnění pro svou sportovní činnost. Jedná se tak o určitou diskrepanci, která ve svém důsledku vede ke znevýhodnění mladistvých hráčů, zejména v důsledku nemožnosti využití adekvátních daňových paušálů.¹¹⁷

Můžeme uzavřít, že výkon sportovní činnosti v režimu OSVČ živnostenským způsobem není zcela přílehavý, zejména ve vztahu ke znakům samostatnosti a nezávislosti, nicméně je třeba vzít v potaz, že sportovní činnost je obecně velmi obtížně zařaditelná do českého právního rámce. Lze tedy konstatovat, že profesionální sportovec jako OSVČ vykonávající živnost je model v teoretickém pojetí veskrze možný a právem dovolený.

3.2.4. OSVČ vykonávající nezávislé povolání

Druhou z modalit OSVČ je výkon nezávislého povolání ve smyslu § 7 odst. 2 písm. c) Zákona o daních z příjmů. Tuzemský právní řád neposkytuje legální definici nezávislého povolání, nicméně judikatura Nejvyššího správního soudu opakovaně dovodila, že lze v této věci využít analogii k ustanovení § 22 odst. 1 písm. f) Zákona o daních příjmů.¹¹⁸ Toto ustanovení blíže rozebírá výkon nezávislých činností ve vztahu k daňovým nerezidentům; „*[p]ři vědomí, že některé z tam uvedených činností je třeba považovat za podnikání podle jiných právních předpisů (architekt, lékař, inženýr, právník), lze za nezávislá povolání považovat např. výkonné umělce,*

¹¹⁴ Příloha č. 4 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, bod 74.

¹¹⁵ § 2 odst. 1 Směrnice FAČR pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv ve znění účinném od 31. 3. 2015 [online]. In: *facr.cz*. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/660>.

¹¹⁶ Ustanovení § 30 odst. 1 Občanského zákoníku. V úvahu lze samozřejmě vzít možnost přiznání svéprávnosti soudem dle § 37 Občanského zákoníku, jedná se ovšem o velmi nestandardní řešení, které se ve sportovním prostředí bude zpravidla vyskytovat jen velmi výjimečně.

¹¹⁷ Srov. následující kapitola.

¹¹⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, č.j. 8 Afs 56/2010-73.

*sportovce, jejich trenéry, rozhodčí, artisty apod. Pro zmíněné profese je charakteristická kreativita a samostatnost při volbě způsobu, jakým bude dosaženo předem stanoveného výsledku.*¹¹⁹

Základní charakteristikou nezávislých činností bude – oproti živnostenskému podnikání – absence regulačních požadavků. V případě, že by konkrétní OSVČ nebyla schopna naplnit požadavky stanovené Živnostenským zákonem, zejména podmínky živnostenského podnikání a všeobecné podmínky provozování živnosti, nejbližší možnou alternativou se jeví právě režim výkonu nezávislého povolání dle § 7 odst. 2 písm. c) Zákona o daních z příjmů. Jak již bylo uvedeno výše, tento režim se tak bude týkat zejména nezletilých sportovců, kteří uzavřeli profesionální smlouvu, jelikož nebudou zpravidla schopni splnit podmínku plné svéprávnosti.¹²⁰

Závěr

Výše uvedené rozlišení mezi živnostenským podnikáním a výkonem nezávislého povolání v souvislosti s OSVČ má, mimo rozdílného rozsahu zákonných požadavků, zásadní daňový aspekt, který spočívá v takzvaných daňových paušálech. V případě, že poplatník ve smyslu Zákona o daních z příjmů neuplatňuje prokazatelně vynaložené výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu, může uplatnit daňový paušál, jehož výše se ovšem liší pro jednotlivé režimy příjmů. Poplatník-profesionální sportovec, který vykonává sportovní činnost v režimu živnostenského podnikání ve smyslu § 7 odst. 1 písm. b) Zákona o daních z příjmů, může uplatnit daňový paušál ve výši 60 % z příjmů až do celkové částky 1.200.000 Kč.¹²¹ Naproti tomu poplatník-profesionální sportovec, jehož příjmy ze sportovní činnosti spadají do výkonu nezávislého povolání dle § 7 odst. 2 písm. c) Zákona o daních z příjmů, může využít pouze 40% daňový paušál až do celkové částky 800.000 Kč.¹²² Daňová zátěž pro profesionálního sportovce s živnostenským oprávněním je tak znatelně nižší oproti výkonu sportovní činnosti v režimu nezávislého povolání. Proto pokud profesionální sportovec naplňuje zákonné podmínky živnostenského podnikání, zpravidla zvolí cestu živnostenského oprávněním s ohledem na ekonomickou profitabilitu.

3.3. Praktické postavení profesionální sportovce

V předchozích částech této práce jsme vymezili postavení profesionálního sportovce v rámci právního řádu z teoretického hlediska. Tato kapitola se pak bude věnovat postavení

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 29.

¹²⁰ Srov. ŘEHÁK, L. Výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče. *Česká společnost sportovního práva* [online]. 2014 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <http://www.casl.cz/vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>.

¹²¹ Srov. § 7 odst. 7 písm. b) Zákona o daních z příjmů.

¹²² Srov. § 7 odst. 7 písm. d) Zákona o daních z příjmů.

profesionálních sportovců v praxi, tedy v rámci tuzemského prostředí kolektivních sportů, a to zejména prostřednictvím judikatury českých soudů, s důrazem na recentní rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v případě *Lafata*¹²³, a rozhodnutí rozhodčích orgánů FIFA ve věci *Mandjeck*¹²⁴. Předmětem zkoumání bude postoj soudních a rozhodčích orgánů k předmětným právním režimům výkon sportovní činnosti, tedy profesionální sportovec jakožto:

- i. zaměstnance v režimu závislé práce;
- ii. OSVČ provozující živnostenské podnikání; a
- iii. OSVČ provozující nezávislé povolání.

Nejvyšší správní soud se k předmětné otázce do jisté míry vyjádřil už ve svém rozhodnutí z roku 2005, kde se zabýval charakterem právních poměrů, v jejichž rámci je poplatník povinen dbát příkazů plátce ve smyslu § 6 odst. 1 písm. a) bod 1. Zákona o daních z příjmů, tedy poměrů pracovních, služebních či členských. Pro materii této práce je zejména relevantní příspěvek Nejvyššího správního soudu týkající se obecně posuzování podstaty právních vztahů. „[...] *právní vztah vzniká mezi subjekty, jichž se týká, a to nejčastěji na základě dvoustranného právního úkonu (typicky pracovní smlouvy), tedy shodného projevu vůle smluvních stran [...]. Při zkoumání [...] nutno vždy posuzovat jeho skutečný, účastníky vztahu zamýšlený a chtěný obsah, a nikoli pouze stránku vnějškovou, tj. jevovou, je-li účastníky navenek předstíráno něco jiného, než co skutečně obsahem svého právního.*“¹²⁵ Logickým výkladem *a minori ad maius* pak lze dojít k závěru, že klíčovým měřítkem pro posouzení právního vztahu mezi klubem a profesionálním sportovcem bude profesionální smlouva jakožto dvoustranné právní jednání.¹²⁶

3.3.1. Judikurní vývoj

Prvním významným zásahem Nejvyššího správního soudu do právního postavení profesionálních sportovců byl rozsudek 2 Afs 16/2011 z roku 2011. Rozsudek se týkal profesionálního hokejisty Jaroslava Mrázka, který měl tehdy uzavřenou profesionální smlouvu s klubem HC Sparta Praha. Ve smlouvě bylo stanoveno, že Mrázek je v postavení OSVČ a klub se zavazuje hradit Mrázkovi odměnu a nést náklady týkající se sportovní přípravy (zejména

¹²³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54.

¹²⁴ Rozhodnutí Komory pro řešení sporů FIFA ze dne 26. března 2020 ve věci nároku hráče Georgese Mandjecka proti klubu AC Sparta Praha.

¹²⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2005, č.j. 2 Afs 176/2004-140; Nejvyšší správní soud *de facto* aplikoval výkladové pravidlo právních jednání, které je nutné posuzovat podle svého obsahu. V případě, že má být skutečné právní jednání zastřeno jiným právním jednáním, je nutné takové právní jednání posuzovat podle skutečné vůle. Srov. § 555 Občanského zákoníku.

¹²⁶ Srov. *VYBÍRAL, R.* Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. In *JURISPRUDENCE: časopis Právnické fakulty Univerzity Karlovy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, č. 1., str. 12 – 13.

náklady na dopravu, ubytování či regeneraci). Předmětem řízení byla daňová uznatelnost nákladů hráče Mrázka na cesty z místa svého trvalého bydliště na zimní stadion, jakožto místa výkonu své sportovní činnosti, v širším hledisku pak povaha vztahu mezi hráčem a klubem, tedy zdali se jedná o vztah pracovněprávní nebo zdali lze postavení hokejisty jakožto OSVČ vykonávající nezávislé povolání považovat za *secundum et intra legem*.

Věcí se nejprve zabýval Krajský soud v Českých Budějovicích, který profesionální smlouvu uzavřenou mezi Mrázkem a klubem vyhodnotil jako zastřený právní úkon s ohledem na fakt, že se ve skutečnosti jedná o pracovněprávní vztah.¹²⁷ Proti rozhodnutí Krajského soudu byla ovšem podána kasační stížnost, a o celé věci tak rozhodoval Nejvyšší správní soud.

Nejvyšší správní soud v úvodu svého rozhodnutí obligátně konstatuje fakt, že činnost profesionálního sportovce je v rámci právního řádu velmi obtížně zařaditelná. S ohledem na ustanovení profesionální hráčské smlouvy uzavřené mezi hráčem a klubem pak soud dovozuje, „[...] že se činnost sportovce pojmovému vymezení závislé činnosti sice velmi blíží, nicméně nedosahuje její intenzity.“¹²⁸ V rámci konfrontace aspektů činnosti profesionálního hokejisty s právní úpravou pak soud dochází k závěru, že sportovní činnost jednoduše nelze uvést do souladu s kogentními ustanoveními Zákoníku práce. „V konečném důsledku je proto obtížně představitelné, aby specifická činnost profesionálního sportovce v běžící sezóně byla svojí povahou slučitelná s takovými instituty zákoníku práce, jako jsou třeba nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu anebo práce přesčas.“¹²⁹ Především s ohledem na tuto jistou nekompatibilitu pak Nejvyšší správní dochází k závěru, že výkon činnosti profesionálního sportovce jednoduše nelze podřadit pod zákonný termín „závislá práce“ ve smyslu Zákoníku práce.¹³⁰

Nutno podotknout, že toto rozhodnutí bylo právníkou obcí přijímáno s určitými rozpaky a závěry soudu tolik kýžené vyjasnění postavení profesionální sportovců spíše nepřinesly.¹³¹ Dle názoru autora lze přístupu Nejvyššího správního soudu vytknout především způsob, jakým se vypořádával s komparací sportovní činnosti a znaky závislé práce. Předně, byť Nejvyšší správní soud do jisté míry uznává závěr Krajského soudu, že profesionální hráčská smlouva ve své podstatě

¹²⁷ Tato skutečnost sama o sobě nebyla Nejvyšším správním soudem primárně rozporována. Problematická v tomto ohledu byla jistá míra, slovy Ústavního soudu, „překvapivosti“ takového rozhodnutí. Srov. VYBÍRAL, R. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. In JURISPRUDENCE: časopis Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, č. 1., str. 15.

¹²⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78, odst. 28.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Ibid., odst. 30.

¹³¹ Například Vybíral poukazuje na nedostatečnou distinkci mezi závislou prací ve smyslu Zákoníku práce a závislou činností, jakožto pojmem Zákona o daních z příjmů. [Srov. VYBÍRAL, R. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. In JURISPRUDENCE: časopis Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, č. 1., str. 15-16.]

představuje zastřený úkon,¹³² jsou to právě ustanovení této smlouvy, na jejichž základě analyzuje soulad výkonu sportovní činnosti s pracovněprávní úpravou. Soud se tak vůbec nezabýval reálnou podobou sportovní činnosti, jejími konkrétními atributy a důsledky s nimi spojenými. Naproti tomu se pouze spokojil s ustanoveními netytizovaného smluvního závazku, jehož obsah tak byl zcela na vůli obou smluvních stran bez kogentních omezení, kterými je vázána například pracovní smlouva.

Dalším problematickým bodem je způsob, jakým soud provedl podřazení sportovní činnosti pod ustanovení závislé práce ve smyslu § 2 a § 3 Zákoníku práce. Nejvyšší správní soud pouze konstatoval, že z ustanovení profesionální hráčské smlouvy je jednoduše zřejmé, že se podstatě závislé práce sice blíží, ale nedosahuje její intenzity. Soud se však, dle názoru autora, chybně neuchýlil k důslednému rozboru jednotlivých znaků a jejich porovnání s parametry výkonu profesionální sportovní činnosti a pouze konstatuje, že sportovní činnost je natolik specifická, že se svou podstatou Zákoníku práce vymyká. Takový postup vzbuzuje určité pochybnosti a *de facto* může vyústit až v nepřezkoumatelnost předmětného rozhodnutí, jelikož nelze zcela jednoznačně určit, na základě jakých východisek soud ke svým závěrům došel.¹³³

Na výše uvedené závěry pak navazuje Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 21. 1. 2014, č.j. 1 Afs 73/2011 – 167. Skutková podstata tohoto řízení byla oproti předchozímu rozhodnutí opačná. Fotbalista Jiří Sabou se domáhal určení, že jeho příjmy vyplývající ze smluvních vztahů s kluby FK Viktoria Žižkov a FK Teplice je nutné kvalifikovat jako příjmy ze závislé činnosti ve smyslu § 6 Zákona o daních z příjmů a nikoli jako příjmy ze samostatné činnosti ve smysl § 7 téhož zákona.

Nejvyšší správní soud v této věci potvrdil své předchozí závěry z rozsudku sp. zn. 2 Afs 16/2011 a opět zdůraznil nemožnost aplikace kogentních institutů Zákoníku práce na specifika

¹³² „Nejvyšší správní soud proto nemohl ustrnout na popsaném pochybení krajského soudu, protože by zjevně odporovalo zásadě hospodárnosti řízení, pokud by zrušil rozsudek krajského soudu, byť by si byl vědom, že krajský soud ve věci nově rozhodne s pravděpodobností hraničící s jistotou stejně, neboť z hlediska zaujatého právního názoru mu nelze nic zásadního vytknout.“ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78, odst. 21.

¹³³ Autor vnímá jako částečně nešťastnou i referenci soudu týkající se aplikovatelnosti Zákoníku práce, kdy soud na jedné straně konstatuje praktickou neaplikovatelnost Zákoníku práce na sportovní činnost, na straně druhé však možnost pracovněprávního vztahu mezi klubem a sportovcem výslovně připouští. Lze mít za to, že takový závěr soudu je pouze výsledkem explicitního uznání *in dubio pro liberate*, bez dalšího odůvodnění je však takový poznatek spíše ke škodě. Srov. „Současně však je třeba podotknout, že výše uvedené neznamená, že by mezi profesionálním sportovcem a klubem, za který hraje, pracovní smlouva uzavřena být nemohla či dokonce nesměla. Nejvyšší správní soud toliko zastává názor, že za současné situace značné neujasněnosti právního postavení profesionálních sportovců (viz níže část označená „obiter dictum“) stát nemůže vynucovat jen jednu z možných forem jejich smluvní spolupráce s kluby, a to ani prostřednictvím daňové politiky.“ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78, odst. 31.

sportovní činnosti. „V konečném důsledku je proto obtížně představitelné, aby specifická činnost profesionálního sportovce v běžící sezóně byla svojí povahou slučitelná s takovými instituty zákoníku práce, jako jsou třeba nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu anebo práce přesčas.“¹³⁴

Nejvyšší správní soud dále dodává, že i v případě odstranění tohoto nepochybného nesouladu mezi faktickým výkonem a požadavky pracovněprávní úpravy se mohou strany uchýlit jiným směrem v rámci nastavení vzájemných vztahů. „I kdyby však tato úskalí byla tvořivou aplikací zákoníku práce překonána, smluvní strany jistě mohou, i z důvodů obtížné použitelnosti zákoníku práce na činnost stěžovatele, zvolit jinou smluvní úpravu, byla-li by podle soukromoprávní úpravy možná.“¹³⁵ Dle názoru Běliny lze takový závěr považovat za pragmatický a veskrze korektní, kdy je zejména na konkrétních smluvních stranách, aby si, za splnění zákonných podmínek, upravili vzájemná práva a povinnosti dle své vlastní vůle. Autor s takovou koncepcí, založenou na opuštění dogmatického trvání na jedné z uvedených variant a zdůrazňování svobodné vůle stran, samozřejmě souhlasí, nicméně je nutné vzít v potaz, že v případě, že by vývoj sportovního vztahu mezi profesionálním sportovcem a klubem dospěl do bodu, kdy by výkon sportovní činnosti bez větších pochybností naplňoval znaky závislé práce, jedinou relevantní alternativou by pak s ohledem na kogentní ustanovení § 3 Zákoníku práce zůstal bezvýhradně pracovněprávní vztah.

Výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu se v obdobné podobě vyskytují i v dalších jeho rozhodnutích.¹³⁶

3.3.2. Případ Lafata

Posledním významným příspěvkem Nejvyššího správního soudu v oblasti kolektivního profesionálního sportu a jeho právního paradigmatu je rozsudek ze dne 13. července, sp. zn. 6 Afs 278/2016, neboli případ *Lafata*. Předmětem řízení byla povaha příjmů bývalého profesionálního prvoligového fotbalisty a národního reprezentanta Davida Lafaty. Jak jsme již rozebírali výše, předmětem řízení sp. zn. 2 Afs 16/2011 byla otázka, zdali je činnost profesionálního sportovce závislou prací ve smyslu § 2 Zákoníku práce a v daňové rovině tak podléhá režimu § 6 Zákona o daních z příjmů, anebo zdali má sportovní činnosti charakter nezávislého povolání a jako taková

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2014, č.j. Afs 73/2011 – 167, odst. 35.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Příkladem Rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2012, č.j. 2 Afs 22/2012-31, ze dne 13.10. 2014, č.j. 8 Afs 21/2014 - 30 nebo ze dne 24. 10. 2012, č.j. 2 Afs 20/2012-35.

podléhá odpovídajícímu zdanění dle § 7 odst. 2 písm. c) Zákona o daních z příjmů. V *Lafatovi* se však klíčová otázka ubírá lehce jiným směrem.

David Lafata provozoval svou činnost profesionálního fotbalisty živnostenským způsobem, tedy byl držitelem živnostenského oprávnění a jeho příjmy měly charakter příjmů ze živnostenského podnikání ve smyslu § 7 odst. 1 písm. b) Zákona o daních z příjmů, přičemž uplatňoval paušální výdaje ve výši 60 % z příjmů dle § 7 odst. 7 písm. b) téhož zákona. V případě *Lafata* již správce daně respektoval předešlé názory Nejvyššího správního soudu, tedy že režim osoby samostatně výdělečně činné je v případě profesionálních sportovců validní alternativou, nicméně rozporoval formu živnostenského podnikání a zejména právě 60% daňový paušál. Lafatovy příjmy pak posoudil jako příjmy z nezávislého povolání, u kterých lze uplatnit daňový paušál pouze ve výši 40 %.¹³⁷

Správce daně konstatoval, že Lafatova sportovní činnost nenaplnuje znaky živnosti ve smyslu § 2 živnostenského zákona, zejména s ohledem na absenci prvků samostatnosti, výkonu činnosti vlastní jménem a na vlastní odpovědnost. Správce daně argumentoval, mimo jiné, závěry Nejvyššího správního soudu z rozsudku sp. zn. 1 Afs 73/2011. „*Vykonávání činnosti nikoliv pod vlastním jménem ale pod jménem fotbalového klubu je nezbytným předpokladem jakéhokoliv kolektivního sportu. Fotbalová jedenáctka jistě není sborem jedenácti sólistů podnikajících nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, ale vždy je týmem vystupujícím jednotně pod jedním pevně stanoveným jménem, s jednotným dresem, jednotnou reklamou.*“¹³⁸

Nejvyšší správní soud nejprve vytkl Krajskému soudu v Českých Budějovicích určitou rozpornost jeho argumentace, kdy na jedné straně konstatuje, že v činnosti Lafaty chybí prvek samostatnosti, na druhé straně však považuje příjmy z takové činnosti za příjmy z výkonu samostatné činnosti – nezávislého povolání.¹³⁹

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval ukotvením profesionálního sportu v rámci právního řádu, přičemž navázal na svá předchozí rozhodnutí v této materii a zdůraznil smluvní autonomii vzhledem k, zde již několikrát zmiňované, absenci úpravy reflektující specifika profesionální sportovní činnosti. „*[...] činnost profesionálních sportovců je natolik neujasněná a právně v podstatě neupravená, že nabízí relativní smluvní volnost v tom smyslu, že hráčská činnost pro sportovní klub může být smluvně zakotvena jak formou samostatné výdělečné činnosti, tak formou*

¹³⁷ § 7 odst. 2 písm. c) ve spojení s odst. 7 písm. d) Zákona o daních z příjmů.

¹³⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2014, č.j. 1 Afs 73/2011-167, odst. 36.

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 23.

*pracovní smlouvy, proto je vždy třeba vycházet z obsahu smlouvy, na jejímž základě je činnost vykonávána.*¹⁴⁰

V rámci vypořádání se s argumentem absence samostatnosti pak Nejvyšší správní soud poukazuje na nemožnost aplikace konkrétních institutů Zákoníku práce (této problematice se bude autor věnovat v další části této práce). Dle soudu se činnost profesionální sportovce odlišuje od Zákoníku práce zejména „*způsobem odměňování, způsobem ukončení smlouvy, povinností účastnit se marketingových aktivit klubu nebo, jak uvádí též stěžovatel, systémem sankcí za nedodržení smluvených povinností.*“¹⁴¹ Nejvyšší správní soud rovněž mimo jiné poukazuje, v souladu se svou předešlou judikaturou, na fakt, že činnost sportovce se sice závislé práci v jistém ohledu blíží, nedosahuje ovšem takové intenzity, právě s ohledem na určitou nekompatibilitu se Zákoníkem práce.

Nejvyšší správní soud poté uzavírá, že je v zásadě možné, s ohledem na neurčitost právním norem, vykonávat profesionální sportovní činnost formou živnostenského podnikání, nezávislého povolání či dokonce závislé práce, vždy však bude záležet primárně na ustanoveních smluvního vztahu mezi klubem a sportovcem. V rámci aplikace obecných soudních poznatků na konkrétní případ pak soud dodává, že má adresát právních norem možnost volby v úpravě vlastních právních vztahů a disponuje vícero alternativami, stát nemůže vynucovat volbu pro něho výhodnější a navazuje tak na již zmíněnou zásadu *in dubio pro liberate*. „*Nejvyšší správní soud je toho názoru, že pokud je s ohledem na nejasnost právní úpravy v zásadě možné vykonávat samostatnou činnost profesionálního sportovce dle § 7 zákona o daních z příjmů buďto jako živnostenské podnikání, nebo jako nezávislé povolání, nelze za daného právního stavu daňový subjekt nutit, aby zvolil ten způsob, který je vhodnější z hlediska fiskálních zájmů státu.*“¹⁴²

Lze uzavřít, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu lze vykonávat profesionální činnost v režimu závislé práce, živnostenského podnikání či nezávislého povolání. Vždy bude záležet především na svobodné vůli klubu a profesionálního sportovce a smluvním nastavení jejich vzájemného vztahu. Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích deklaruje, že kolektivní sportovní činnost se závislé práci sice blíží, avšak nedosahuje její intenzity, zejména s ohledem na nemožnost aplikace určitých institutů Zákoníku práce. Na druhé straně však profesionální sportovec nenaplňuje beze zbytku ani postavení OSČV či podnikatele, a to především kvůli notně oslabenému prvku samostatnosti.

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 24.

¹⁴¹ Ibid., odst. 25.

¹⁴² Ibid., odst. 35.

Dle názoru autora však Nejvyšší správní soud v argumentační části, týkající se závislé práce a Zákoníku práce, směšuje dohromady dvě velmi oddělené roviny. Otázka, zdali určitá činnost naplňuje znaky závislé práce, je zcela nezávislá na případné nemožnosti aplikace některých kogentních ustanovení Zákoníku práce. Uvedeno na příkladu, nemožnost aplikace pravidel týkajících se pracovní doby či smluvních pokut ve sportovním prostředí nijak neovlivňuje fakt, jestli sportovní činnost naplňuje znaky závislé práce. To, že určitá ustanovení Zákoníku práce nelze aplikovat na činnost, která je závislou prací, netransformuje takovou činnost do roviny nezávislosti. Takový stav je dle autora chybou či opomenutím zákonodárce a Nejvyšší správní soud se měl takto explicitně vyjádřit.

V kontradikci k postoji Nejvyššího správního soudu se autor kloní k názoru, že činnost profesionálních sportovců znaky závislé práce naplňuje, samozřejmě s vědomím několikrát omílaného, že se nejedná o zcela přesné naplnění. K předešlému závěru došel autor jednoduchým porovnáním – je v činnosti profesionálních sportovců více přítomný znak nadřízenosti a podřízenosti, nebo znak samostatnosti? Odpověď na tuto otázku pak musí být, že znak nadřízenosti a podřízenosti klubu a sportovce převažuje, a to nikoli nepatrně.

Dlužno dodat, že názory Nejvyššího správního soudu byly promítnuty i do praxe daňových orgánů. Generální finanční ředitelství vydalo v návaznosti na *Lafatu* oficiální sdělení, že orgány finanční přizpůsobují výkon své činnosti závěrům Nejvyššího správního soudu, a budou tedy posuzovat výkon sportovní činnosti živnostenským způsobem jako právně možný.¹⁴³

3.3.3. Případ Mandjeck

V úvodu této práce autor poukazoval na zásadní roli sportovních organizací v oblasti sportovního práva a vzrůstající význam jejich rozhodčích a arbitrážních orgánů. Je tedy nanejvýš vhodné zanalyzovat pozici některého z takovýchto orgánů v konkrétním řízení postihující problematiku zde rozebíranou. Zdaleka nejaktuálnějším takovým rozhodnutím je rozhodnutí Komory pro řešení sporů FIFA ze dne 26. března 2020 ve věci žaloby hráče Georgese Mandjecka

¹⁴³ Sdělení GFR k rozsudku NSS ve věci zdaňování příjmů profesionálních sportovců ze dne 25. července 2017. [online]. In: financnisprava.cz. [cit. 2020-11-19] Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-stanoviska-a-sdeleni/2017/Sdeleni-GFR-k-rozsudku-nejvyssiho-spravniho-soudu-ke-zdanovani-profi-sportovcu-8678>.

proti klubu AC Sparta Praha (případ *Mandjeck*).¹⁴⁴ V rámci České republiky celá věc vyvolala i značný mediální zájem.¹⁴⁵

Georges Mandjeck je kamerunský profesionální fotbalista, který dne 18. července 2017 uzavřel Ligovou profesionální smlouvu s klubem AC Sparta Praha s dobou trvání do 30. června 2020. Nedlouho po uzavření profesionální smlouvy ovšem došlo v rámci klubu k určitým strukturálním změnám, což vyústilo v hostování (zapůjčení) hráče Mandjecka nejprve do klubu FC Metz a následně Maccabi Haifa.

Na začátku roku 2019 byla klubu doručena žaloba hráče Mandjecka podaná u Komory pro řešení sporů FIFA. V rámci žaloby se Mandjeck, mimo jiné, domáhal „*překvalifikování smlouvy na smlouvu pracovní a její následné ukončení pro opakovaná selhání na straně klubu*“.¹⁴⁶ Důvody pro takový postup Mandjeck spatřoval především v následujícím:

- i. status OSVČ** – součástí profesionální smlouvy bylo ustanovení, na jehož základě Mandjeck prohlašuje, že je osobou samostatně výdělečně činnou ve smyslu Zákona o daních z příjmů;¹⁴⁷
- ii. vystavování faktur** – dle ustanovení profesionální smlouvy měl Mandjeck povinnost vystavovat měsíčně faktury, na jejichž základě poté klub vyplácel Mandjeckovi odměnu;
- iii. úhrada DPH** – za předpokladu, že by se Mandjeck stál plátcem DPH ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, měl povinnost vystavovat faktury v souladu s ustanoveními předmětného zákona;
a
- iv. využívání služeb účetního poradce** – s ohledem na předchozí aspekty byl Mandjeck nucen využít služeb účetního poradce.

Výše uvedené požadavky uplatňované vůči hráči jsou dle Mandjecka v rozporu s právními normami Evropské unie, FIFA i UEFA, ze kterých vyplývá, že profesionální hráč musí mít za všech okolností status zaměstnance mimo jiné právě s ohledem na fakt, že výplatu odměny klubem nelze podmiňovat jakýmkoli aktivním jednáním ze strany hráče.

¹⁴⁴ Toto řízení před Komorou pro řešení sporů FIFA (FIFA Dispute Resolution Chamber) byl sice neveřejné, nicméně autor této práce má k dispozici kompletní text žaloby hráče Mandjecka i samotné rozhodnutí Komory pro řešení sporů FIFA.

¹⁴⁵ Například *ČTK*. Kamerunský záložník Mandjeck si stěžuje na Spartu. „FIFA nás kontaktovala,“ potvrzuje mluvčí [online]. 2019 [cit. 2020-11-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/fotbal-sparta-mandjeck_1907181131_krb.

¹⁴⁶ Žaloba hráče Georse Mandjecka proti klubu AC Sparta Praha ze dne 6. března 2019, str. 17.

¹⁴⁷ Takové ustanovení je i součástí vzoru ligové profesionální smlouvy vydaného FAČR. Vzor Ligové profesionální smlouvy FAČR. [online]. In: facr.fotbal.cz. [cit. 2020-11-19]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/15273>.

Argumentace žalovaného, klubu AC Sparta Praha, směřovala zejména k nemožnosti aplikace vícera institutů Zákoníku práce, v důsledku čehož se stává vztah založený na postavení hráče jako OSVČ jedinou možnou variantou. Uplatnění Zákoníku práce na postavení profesionálních fotbalistů by pak nevyhnutelně vedlo k soustavnému porušování norem v něm obsažených za strany sportovních klubů. Na druhé straně klub výslovně připustil, že současný stav je dlouhodobě neudržitelný a ingerence zákonodárce do postavení sportovní činnosti je nevyhnutelná, ovšem jakýkoli zásah ze strany FIFA před zmíněnou změnou legislativy by „způsobil chaos a zmatek v celém sportovním společenství a významně narušil právní jistotu“.¹⁴⁸

Tříčlenný senát Komory se nejprve zabýval nárokem Mandjecka na překvalifikování profesionální smlouvy na smlouvu pracovní, na základě čehož by mu byl přiznán status zaměstnance. Dle názoru Komory však z aplikovatelných předpisů FIFA a dosavadní jurisprudence jejích rozhodčích orgánů nevyplývá explicitní zákaz aplikace postavení statusu osoby samostatně výdělečně činné v souvislosti s profesionálními fotbalisty. Senát tedy Mandjeckův nárok týkající se překvalifikování jeho profesionální smlouvy zamítl, rovněž však zdůraznil, že varianta s osobou samostatně výdělečně činnou je z hlediska postavení profesionálního fotbalisty tou méně preferovanou, jelikož dochází k nemožnosti využití práv vztahujících se výhradně k zaměstnanci, jako je například kolektivní vyjednávání či standardizace smluv. Profesionální fotbalista se tak v konečném důsledku nachází ve zhoršeném právním postavení.

Senát Komory dále vzal na vědomí argument žalovaného, týkající se současné diskrepance mezi modelem *de lege ferenda* ze strany Evropské unie a FIFA a momentální podobou českého právního řádu, která neposkytuje kýžený manévrovací prostor. Na druhé straně zdůraznil, že zásah zákonodárce by v tomto ohledu měl přijít bez zbytečného odkladu.

Žaloba hráče Mandjecka u Komory pro řešení sporů FIFA proti klubu AC Sparta Praha byla v celém rozsahu zamítnuta. Senát se ztotožnil s argumentací žalovaného, že právní úprava v České republice jednoduše nenabízí jiných alternativ a klub tak při sjednávání smluvního vztahu s Mandjeckem ve vztahu k předpisům FIFA postupoval *secundum et intra legem*. Na druhé straně však senát ve svém rozhodnutí formuloval důrazný apel týkající se nutné změny legislativního rámce výkonu profesionální sportovní činnosti.

Závěrem k *Mandjeckovi* lze dodat, že se jednalo o opravdu zásadní test současné právní praxe v rámci sportovního prostředí a rozhodnutí, které by byť jen z částí vyhovělo žalobním

¹⁴⁸ Rozhodnutí Komory pro řešení sporů FIFA z 26. března 2020 ve věci žaloby hráče Georgese Mandjecka proti klubu AC Sparta Praha, bod 43.

nárokům, by mělo zcela jistě fatální důsledky. V tomto ohledu – a v souladu s postojem Komory vyjádřeným v rozhodnutí – lze označit argumentaci AC Sparta Praha za veskrze brilantní.

3.3.4. Praktická neaplikovatelnost Zákoníku práce

Jedním z hlavních pilířů argumentace obsažené v judikatuře Nejvyššího správního soudu je soubor určitých poznatků, které můžeme souhrnně nazývat jako praktická neaplikovatelnost Zákoníku práce ve vztahu k činnosti profesionálních sportovců. Nejvyšší správní soud opakovaně poukazoval na kogentní instituty Zákoníku práce, se kterými jednoduše sportovní činnost není kompatibilní. Takový postoj se objevuje již v prvotním rozhodnutí 2 Afs 16/2011: „[v] konečném důsledku je proto obtížně představitelné, aby specifická činnost profesionálního sportovce v běžící sezóně byla svojí povahou slučitelná s takovými instituty zákoníku práce, jako jsou třeba nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu anebo práce přesčas.“¹⁴⁹ V *Lafatovi* pak Nejvyšší správní soud rozšířil tuto koncepci o další prvky Zákoníku práce, které se dají zařadit do této kategorie neaplikovatelných ustanovení, zejména způsob odměňování, mechanismus ukončení smlouvy, povinnost účastnit se marketingových aktivit klubu nebo koncept sankcí.¹⁵⁰ Níže bude následovat rozbor vybraných institutů Zákoníku práce zmiňovaných Nejvyšším správní soudem a Stádníkem. Zcela jistě nelze tento výběr považovat za taxativní a nepochybně se budou vyskytovat i další normy obsažené v Zákoníku práce, které jednoduše nelze v rámci sportovního prostředí právoplatně naplnit.

Odměňování

Jak bylo již opakovaně zmiňováno v textu této práce, odměna je základním prvkem profesionálního sportu a základní složkou příjmů profesionálního sportovce. Na rozdíl od odměny v pracovněprávních vztazích je dle Nejvyššího správního soudu pro odměnu profesionálních sportovců v kolektivních sportech typická nenároková složka odměny odvislá od sportovních výsledků klubu. Stádník s tímto postojem ovšem nesouhlasí a poukazuje na fakt, že i odměna profesionálního sportovce obsahuje pevnou složku, která je vyplácena klubem nezávisle na proměnných prvcích, stejně tak i plat či mzda zaměstnance může obsahovat pohyblivou, nenárokovou složku závislejší na ekonomickém profitu zaměstnavatele¹⁵¹

¹⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78.

¹⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 25.

¹⁵¹ STÁDNÍK, J. Sportovní činnost a závislá práce. In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 80.

Autor této práce konstatuje, že pomyslná dělicí linie v této věci není zcela jasná a *de facto* lze souhlasit s oběma pohledy. Pohyblivá složka je v případě kolektivních sportů inherentní složkou odměny sportovce, která poskytuje kýžený motivační prvek a reflektuje specifika sportovního prostředí.¹⁵² Na druhé straně se ovšem tato forma odměňování stále více objevuje i v rámci pracovního práva, zdaleka ne však v takové intenzitě. Nelze tedy považovat teorii vztahující nenárokovou část odměny výhradně ke sportovní činnosti za správnou, stejně tak nelze souhlasit s tvrzením, taková forma odměňování je identická pro obě zde rozebírané varianty.

Smluvní pokuty

V rámci této práce již bylo uvedeno vícero konkrétních příkladů, kdy došlo k pokutování profesionálního sportovce z důvodu porušení určitých povinností, zejména těch stanovených v profesionální smlouvě s klubem. Jedná se o vcelku standardní nástroj klubů, kterým vynucují dodržování hráčových povinností.¹⁵³ Takové jednostranné uplatňování smluvních pokut Zákoník práce samozřejmě zapovídá. Ustanovení § 346d odst. 7 Zákoníku práce stanovuje, že „[s]mluvní pokuta smí být ujednána, jen stanoví-li to tento zákon.“ Smluvní pokutu lze sjednat, za splnění určitých podmínek, ve vztahu ke konkurenční doložce, nicméně nikoli k vynucování jiných povinností zaměstnance.

Pracovní doba

Nejvyšší správní soud ve své, zejména dřívější, judikatuře zmiňuje neaplikovatelnost ustanovení Zákoníku práce týkající se pracovní doby. Lze usoudit, že touto referencí byla myšlena zejména ustanovení týkající se rozvržení týdenní pracovní doby, práce v noci či přestávky mezi směny.¹⁵⁴ Jak uvádí Stádník, mimo standardní týdenní režim sportovce, budou v tomto ohledu problematická zejména vícedenní soustředění, při kterých jsou sportovci povinni dodržovat stanovený režim prakticky dvacet čtyři hodin denně.¹⁵⁵ V současné koronavirové krizi je rovněž třeba akcentovat takzvané „bublíny“ vytvářené pro sportovce při konání sportovních akcí,

¹⁵² Například vzor Ligové smlouvy FAČR obsahuje v Příloze č. 1 – Odměna a platební podmínky samostatný bod „startovní“ specifikující odměny ze nastoupení k zápasu, vítězství či remízu. Dalším bodem jsou pak mimořádné odměny za celkový výsledek klubu v sezoně. [Vzor Ligové profesionální smlouvy FAČR. [online]. In *facr.fotbal.cz*. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/15273>.]

¹⁵³ Fotbalové pokuty mohou dosahovat, ve srovnání s odměnami konkrétních hráčů, zásadních částek. [Srov. *NĚMEC, P.* Pokuty ve Spartě: Víme, kolik zaplatí "mistr loket" Kanga i "hlavičkář" Čivič! [online]. 2018 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/352030/pokuty-ve-sparte-vime-kolik-zaplati-mistr-loket-kanga-i-hlavickar-civic.html>.]

¹⁵⁴ *STÁDNÍK, J.* Sportovní činnost a závislá práce. In *PICHRT, J. ed.* Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 91.

¹⁵⁵ Srov. *Ibid.*, s. 81.

zpravidla finálových turnajů.¹⁵⁶ Sportovci jsou izolováni od okolního světa po dobu i několika měsíců bez jakékoli možnosti fyzického kontaktu s osobami mimo „bublinu“ a jsou povinni dodržovat pokyny stanovené kluby či vedením soutěže.

Závěr

Problematiku aplikace Zákoníku práce lze zobecnit do dvou velmi komplementárních rovin. První rovina představuje stav, kdy Zákoník práce a jeho ustanovení jednoduše nereflektují specifika sportovních výkonů, zjednodušeně bychom mohli prohlásit, že Zákoník práce není na profesionální sport „stavěn“. Druhou rovinou je pak charakter tohoto nesouladu. Zákoník práce totiž nepřipouští aplikaci jakéhokoli jiného režimu ve vztahu k výkonu závislé práce, především s ohledem na kogentní charakter jeho norem. Při spojení obou rovin docházíme ke stavu, kdy Zákoník práce zcela opomíjí a ve výsledku znemožňuje jeho aplikaci ve vztahu ke sportovní činnosti, ale zároveň nepřipouští využití jakýchkoli jiných alternativ.

3.4. Postavení profesionálních sportovců ve Velké Británii

Jak jsme již rozebírali v úvodní části této práce věnované sportovnímu právu, základní těžiště sportovních norem ve Velké Británii má poněkud odlišné postavení v porovnání s Českou republikou. Nejflagrantněji je pak tento rozdíl rozpoznatelný na příkladu vlivu zákonodárce na právní postavení sportovců. Byť ani v České republice neexistuje kompletní sportovní úprava, která by upravovala režim profesionálních sportovců z větší části, použijí se alespoň obecné právní normy. Naproti tomu ve Velké Británii je ingerence ze strany zákonodárce v oblasti profesionálního sportu ještě menší. Britský parlament se ve své normotvorbě omezil na velmi útlý výsek oblastí, na které se zaměřil. Zpravidla se bude jedná o oblasti, které mají určitý aspekt veřejného zájmu a kde je alespoň omezená míra regulace nutná. V tomto je pro Velkou Británii typická zejména právní úprava věnovaná bezpečnosti na stadionech a předcházení násilí – například *Football Spectators Act 1989*.¹⁵⁷ Postavení sportovců a jejich právní režim je však na zákonné úrovni a i v rámci judikatury britských soudů *de facto* opomíjeno.¹⁵⁸ Právní vztahy mezi kluby a profesionálními sportovci jsou tak vesměs výhradně upraveny pravidly jednotlivých sportovních

¹⁵⁶ Například „bublina“ vytvořená pro dohrávání ročníku 2019/2020 severoamerické Národní hokejové ligy (*National Hockey League*). [RYŠAVÝ, P. NHL začala život v bublině. Vzrušení u televize i obavy z bitek na hotelu [online]. 2020 [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-nhl/382078/nhl-zacala-zivot-v-bubline-vzruseni-u-televize-i-obavy-z-bitek-na-hotelu.html>.]

¹⁵⁷ Násilí na stadionech je oblast, se kterou měla Velká Británie velký problém a kterou pomohlo vyřešit až velmi přísné nastavení pravidel. Dodnes je však toto téma v Británii velmi akcentováno.

¹⁵⁸ Srov. JAMES, M. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 9-12.

organizací.¹⁵⁹ Každá sportovní organizace si, v rámci poměrně širokých mantinelů stanovených právním řádem Velké Británie, může do jisté míry upravit pravidla týkající se postavení profesionálních sportovců odlišně. Je tedy možné a vcelku časté, že sportovci budou napříč jednotlivými sporty a sportovními odvětvími disponovat jiným rozsahem práv a povinností a v důsledku se tak budou nacházet v odlišeném statusovém zařazení.

V rámci Velké Británie každá sportovní organizace bude mít svůj soubor pravidel, který bude zpravidla promítnut do vzorové smlouvy pro každou jednotlivou pozici, ať už se jedná o sportovce či hráče, trenéra apod. Rozdíl oproti zde již zmiňované vzorové smlouvě FAČR je především v tom, že smluvní vzor britských sportovních organizací je zpravidla závazný a od minimálního standardu práv v něm obsažených se nelze odchýlit. Naproti vzor FAČR má pouze indikativní a doporučující charakter.

Je ovšem nutné zmínit, že výše popsany model je výsledek mnohaletého vývoje. Není tomu tak dávno, co se Velká Británie potýkala s obdobnou diskrepancí, jakou nyní zažíváme v rámci našeho právního řádu. Kupříkladu v řízení *Conroy v Scottish Football Association Ltd*¹⁶⁰ bylo předmětnou otázkou, zdali smlouva mezi fotbalovým rozhodčím a Skotskou fotbalovou asociací je pracovněprávní smlouvu či smlouvu o poskytování služeb (v druhém případě by byl rozhodčí v pozici nezávislé osoby a nikoli zaměstnancem). Odvolací tribunál pro pracovněprávní vztahy nakonec žalobu zamítl a rozhodl, že se nejedná o pracovněprávní vztah a rozhodčí není v pozici zaměstnance a to s ohledem na povahu vykonávané činnosti a vůli obou smluvních stran.¹⁶¹ Nicméně sportovní organizace samy implementovaly zcela konkrétní pravidla a podmínky za účelem zvýšení právní jistoty a zamezení překvapivým rozhodnutím ze strany soudní a arbitrážních orgánů stojících mimo sportovní prostředí.

S ohledem na zmíněnou roztržičnost pravidel a norem si postavení profesionální sportovců ve Velké Británii rozebereme – vzhledem k celkovému zaměření této práce – na příkladu anglické Fotbalové asociace (FA), která je řídicí sportovní organizací na území Anglie. FA, jakožto vrcholný orgán, je členem UEFA a potažmo FIFA.¹⁶² Právě normotvorba FA představuje základní

¹⁵⁹ Samozřejmě ani normotvorba sportovních organizací vyloučena do jakéhosi právního vakua. Základním předpokladem takových pravidel je soulad nejen s normami Velké Británie, ale i s normami a ideami evropského práva a judikatury Soudního dvora EU, jako například *Bosman*. Otázka aplikace evropského práva má ovšem významný otazník v podobě odchodu Velké Británie z Evropské unie, tyto aspekty je ovšem v současné době obtížné predikovat.

¹⁶⁰ Rozsudek Employment Appeal Tribunal ze dne 12. 12. 2013 ve věci *Conroy v Scottish Football Association Lt*, UKEATS/ 0024/13/JW.

¹⁶¹ Srov. *JAMES, M.* Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017, s. 254-255.

¹⁶² Členské asociace UEFA [online]. In uefa.com [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/member-associations/eng/>; Členské asociace FIFA [online]. In fifa.com [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/associations/association/ENG/>.

právní rámec pro veškeré vztahy vznikající v rámci jí organizovaných soutěží, tedy i pro vztahy profesionálních fotbalistů a jejich postavení.

Klíčovým dokumentem FA jsou především její stanovy a Pravidla FA. Stanovy upravují korporátní strukturu FA, členství v orgánech nebo formu akcí, sportovní stránky se tedy veskrze nedotýkají.¹⁶³ Naproti tomu Pravidla FA se již věnují téměř výhradně sportovní stránce a jsou členěny do následujících kapitol:

- A. Členění a organizace FA;
- B. Pravidla týkající se členských asociací, soutěží a zápasů;
- C. Pravidla upravující postavení hráčů a smluv;
- D. Mezinárodní a jiná utkání a nominace;
- E. Přestupky;
- F. Dohled;
- G. Disciplinární pravomoci;
- H. Odvolací řízení;
- I. Účetnictví;
- J. Pravidla hry;
- K. Arbitráž;
- L. Fotbalové fair-play.

Pravidla FA tak představují velmi komplexní dokument, snažící se postihnout velkou část aspektů související s organizací a výkonem fotbal jakožto sportovní hry. Pro materii této práce bude klíčová část C. Pravidel FA - Pravidla upravující postavení hráčů a smluv, přičemž níže zanalyzujeme ta nejzásadnější ustanovení této části.

Začněme nejprve samotnou definicí hráče. Ta je v Pravidlech FA definována velmi široce a fakticky zahrnuje každého hráče, který za podmínek Pravidel FA může vstoupit do pracovněprávního vztahu s klubem, nezávisle na tom, jestli má či nemá takovou smlouvu momentálně uzavřenou. Hned z této definice hráče je patrný zásadní element – vztah mezi hráčem a klubem bude v rámci FA vždy vztahem pracovněprávním. FA proto nepřipouští jakýkoli manévrovací prostor pro kluby a hráče v otázce jejich postavení a explicitně deklaruje právní režim

¹⁶³ Stanovy FA, účinné ode dne 23. července 2020. Součástí Příručky Anglické fotbalové asociace pro sezónu 2020/2021 [online]. In thefa.com [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.thefa.com/-/media/files/thefaportal/governance-docs/rules-of-the-association/2020-21/the-fa-handbook-2020-21-updated.ashx>.

jejich vzájemného vztahu.¹⁶⁴ Kluby a hráči tak nemají možnost hledat výhodnější formy činnosti, zejména z daňového hlediska.

Část C1.10 Pravidel FA pak detailně upravuje konkrétní podmínky vztahu mezi klubem a hráčem. Kluby mají povinnost uzavřít s hráčem pracovněprávní smlouvu, přičemž ta se nesmí ve stanovených bodech lišit od formuláře vydaného FA. Pevně tak budou stanoveny zejména práva hráče a povinnosti klubu, možnost využívání osobnostních práv hráče apod. V praxi tak předmětem smluvního vyjednávání budou především odměna hráče a délka smlouvy, případně podmínky jejího prodloužení. Pravidla FA jsou ve stanovování podmínek veskrze detailní, což umožňuje plně reflektovat specifika výkon fotbalové činnosti. Níže si rozebereme výběr z nich.

Minimální věk hráče

Primárním pravidlem je, že hráč mladší 17 let nesmí uzavřít pracovněprávní smlouvu s klubem, pro což existuje pouze jediná výjimka a to v souvislosti se studijním stipendiem.¹⁶⁵ Obecně požadavky ze strany UEFA a FIFA týkající mladistvých hráčů jsou velmi přísná a jejich dodržování je důsledně vymáháno.¹⁶⁶

Finance

V otázkách finančních parametrů hráčských smluv jsou Pravidla FA opět velmi exaktní. Veškeré peněžité plnění poskytované hráči z jakéhokoli titulu musí být striktně vymezeno v písemné smlouvě mezi klubem a hráčem a vedeno v účetnictví klubu. Peněžité plnění poskytované na základě ústní dohody tak není možné.

Důležitým aspektem v souvislosti pracovněprávní charakterem vztahu mezi hráčem a klubem je otázka daňového režimu odměny hráče. Pravidla FA výslovně stanovují (byť s ohledem na explicitní deklaraci pracovněprávního vztahu se to může jevit jako nadbytečné), že veškerá odměna hráče musí být uváděná před zdaněním a podléhá systému národního pojištění a odvodu

¹⁶⁴ S tím je samozřejmě spojen důsledek v podobě automatické aplikace pracovněprávních předpisů, namátkou Zákon práce v pracovněprávním vztahu z roku 1996, Zákon o rovnosti z roku 2010 nebo Zákon o regulaci pracovní doby z roku 1998.

¹⁶⁵ Článek C1.1 Pravidel FA, součástí Příručky Anglické fotbalové asociace pro sezónu 2020/2021 [online]. In: thefa.com [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.thefa.com/-/media/files/thefaportal/governance-docs/rules-of-the-association/2020-21/the-fa-handbook-2020-21-updated.ashx>.

¹⁶⁶ Například anglický klub Chelsea FC dostal v roce 2019 trest v podobě zákazu nakupování hráčů pro opakované porušování pravidel týkajících se přestupů mladistvých hráčů. [RATHBORN, J. Chelsea transfer ban: Fifa hand Blues two-transfer window ban for breaching rules around transfer of minors [online]. 2019 [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/sport/football/premier-league/chelsea-transfer-ban-fifa-two-window-minors-news-fine-fa-maurizio-sarri-eden-hazard-a8791571.html>.]

daně z příjmu na bázi *pay-as-you-earn* (PAYE), obligatorního prvku pracovněprávních vztahů v rámci Velké Británie.¹⁶⁷

Ukončení smlouvy a disciplinární prostředky

Pravidla FA upravují postup za situace, kdy dojde k výpovědi hráčské smlouvy ze strany klubu či hráče se 14denní výpovědní dobou a to z taxativně vymezených důvodů. V případě výpovědi hráčské smlouvy ze strany klubu je v písemné výpovědi povinen informovat hráče, k jakému orgánu a v jaké lhůtě se může proti výpovědi odvolat. Možností odvolání ovšem disponují obě strany – řízení o platnosti výpovědi je vždy dvou stupňové, tj. proti rozhodnutí relevantního orgánu FA je možné se odvolat k nadřízenému orgánu, jehož rozhodnutí je konečné.¹⁶⁸

Na rozdíl od předpisů FAČR upravují Pravidla FA i možnosti opatření klubů ve vztahu k disciplinárním prohřeškům hráčů. V případě porušení smluvních podmínek má klub právo suspendovat hráče nejdéle na 14 dnů nebo udělit pokutu ve výši nepřesahující dvoutýdenní odměnu hráče. I v takovém případě má hráč právo přezkoumat postup klubu ze strany orgánů FA a to i s možností případného odvolání.¹⁶⁹

Z výše uvedeného vyplývá, že již samotná bazální koncepce právní úpravy týkající se postavení profesionálních sportovců stojí na zcela odlišných pilířích než úprava v České republice. Britský zákonodárce v tomto do jisté míry „rezignoval“ na většinu vlivu na úpravu jejich postavení a ponechal tak větší pole působnosti právě pro sportovní organizace. Jedním z možných vysvětlení výše uvedeného je samozřejmě aspekt anglosaského systému práva a jeho odlišnosti oproti kontinentálnímu právu. V tomto ohledu je ovšem nutné poznamenat, že i soudy Velké Británie poskytly sportovním organizacím určitý autonomní prostor, do kterého *a priori* nemají úmysl zasahovat. Tomu je tak především s ohledem na vzrůstající význam kvazisoudních a arbitrážních orgánů sportovních organizací a vysokou úroveň jejich rozhodovací činnosti.¹⁷⁰

Právní úprava postavení profesionálních sportovců je pak svěřena normotvorbě sportovních organizací, která určuje rozsah práv a povinností sportovců. Jak je uvedeno na příkladu výše, FA přiznává fotbalistům jakožto hráčům členských klubů postavení zaměstnancům

¹⁶⁷ Článek C1.2 Pravidel FA, součástí Příručky Anglické fotbalové asociace pro sezónu 2020/2021 [online]. In: thefa.com [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.thefa.com/-/media/files/thefaportal/governance-docs/rules-of-the-association/2020-21/the-fa-handbook-2020-21-updated.ashx>.

¹⁶⁸ Ibid., článek C1.12.

¹⁶⁹ Ibid., článek C1.13.

¹⁷⁰ Srov. kapitola 3.5.

a garantuje jim tím veškerá související práva. FA jakožto členská asociace FIFA jde tedy v tomto ohledu nad rámec stanovených požadavků, jelikož, jak potvrdila FIFA v *Mandjeckovi*, právní normy FIFA nestanovují povinnost přiznat hráčům postavení zaměstnanců. Manévrovací prostor jednotlivých sportovních organizací je tak poměrně široký, což samozřejmě klade vysoké požadavky na jejich důvěryhodnost.

Je ovšem evidentní, že výše uvedená nezávislost poskytnutá sportovním organizacím není blanketní a bezbřehá a za předpokladu, že by se úroveň práv garantovaných profesionální sportovcům a hráčům ze strany sportovních organizací měla snížit pod rozumnou mez, orgány veřejné moci by, ať již v podobě norem zákonodárce či rozhodnutí soudů, zasáhly a omezily tak onu nezávislost. Za využití paralely k ústavnímu právu bychom mohli britský postoj demonstrovat na rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu *Solange II*,¹⁷¹ v němž Spolkový ústavní soud konstatoval, že s ohledem na srovnatelnou ochranu lidských práv nebude přezkoumávat akty Evropské unie, ovšem pouze za předpokladu, že srovnatelná ochrana lidských bude nadále trvat. Velká Británie nechává sportovním organizacím široký prostor v oblasti nastavení právního rámce fungování a rovněž také v přezkumu dodržování norem obsažených v tomto právním rámci. To ovšem pouze za předpokladu, že tato normotvorba a kvazisoudní činnost bude na vysoké úrovni a bude garantovat určitý standard práv zainteresovaných subjektů.

¹⁷¹ Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu *Solange II* ze dne 22. října 1986, 2 BvR 2661/06.

4. Česko-britská koncepce jako alternativa?

Odborná veřejnost napříč českou právní obcí vesměs volá po jednom řešení, kterým je přijetí speciální právní úpravy.¹⁷² Tato speciální úprava by pak plně reflektovala specifika sportovního prostředí a zejména upravovala právní režim profesionálních sportovců, rozsah jejich práv, odměňování, využívání osobnostních práv apod. Jurka pak tuto koncepci rozebírá více do detailu, kdy profesionální sportovec by byl v postavení zaměstnance, nicméně jeho právní vztahy by primárně upravoval nově vytvořený právní předpis jako *lex specialis* k Zákoníku práce. V rámci právního řádu by tak vznikla dvoukolejnost, kdy jistý výsek aspektů sportovní činnosti by se řídil novým právním předpisem a ve zbytku by se aplikoval Zákoník práce. Mezi ty instituty, které by měl upravovat zvláštní právní předpis, by se řadily například pracovní doba, místo výkonu práce nebo dovolená a právo na odpočinek.¹⁷³ Tuto koncepci, založenou na subsidiární aplikaci pracovněprávních předpisů, preferují i Morávek a Štefko, kteří vidí možnou inspiraci v německé úpravě.¹⁷⁴ Ostatně Zákoník práce jistý prostor pro výše zmíněný režim poskytuje, a to prostřednictvím § 5 Zákoníku práce, pod něhož spadají veřejnoprávní vztahy, které jsou upraveny speciálními zákony. Momentálně do této kategorie spadají pracovněprávní vztahy advokátních koncipientů, justičních čekatelů nebo zaměstnaných advokátů.¹⁷⁵

Je patrné, že tato – dalo by se říci kontinentální – koncepce, spočívající ve vytvoření právního předpisu, který by komplexně upravoval postavení profesionálního sportovce jakožto zaměstnance za subsidiárního využití Zákoníku práce, již byla detailně rozpracována vícero autory a není třeba ji zde dále rozebírat. Naopak autor této práce by se raději vydal cestou, kterou bychom mohli nazývat „ostrovní“, jejímž základem by byl britský přístup rozebíraný v předchozí části práce.

V obecném měřítku kontinentální koncepce předpokládá vysokou míru ingerence ze strany zákonodárce, který by jednak musel právní vztahy profesionálních sportovců vyčlenit z působnosti Zákoníku práce (který by se aplikoval v oblastech neupravených zvláštním předpisem) a jednak by dále takto vyčleněné právní vztahy sám upravil. Byl by to tedy právě zákonodárce, který by musel identifikovat veškerá specifika profesionální sportovní činnosti a následně pro takto identifikovaná specifika přijmout vhodnou právní úpravu. To však staví před zákonodárce olbřímí

¹⁷² Srov. STÁDNÍK, J. Sportovní činnost a závislá práce. In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 82.

¹⁷³ Srov. JURKA, H. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 81.

¹⁷⁴ MORÁVEK, J. ŠTEFKO, M. Profesionální sportovci v kolektivních sportech. In Časopis pro právní vědu a praxi. Brno: Masarykova Univerzita, 2013, č. 3., str. 357.

¹⁷⁵ PICHRT, J. Profesionální sportovec zaměstnancem? In PICHRT, J. ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 24.

zátěž a při přihlédnutí k reálnému stavu věci lze mít ve vztahu k výslednému produktu jisté pochybnosti. Je totiž nutné zdůraznit, že mikrosvět profesionálního sportu je velmi dynamický a neustále se vyjící kolos, vykazující širokou škálu odlišností a specifik. Najít proto v této věci shodu napříč politickým spektrem by byl veskrze složitý úkol a je otázkou, zdali je nutné upravovat veškeré aspekty profesionální sportovní činnosti na zákonné úrovni.

Autor této práce se proto domnívá, že možným řešením nedostatečnosti současného právního rámce sportovní činnosti by byla, v určitých ohledech modifikovaná, britská koncepce. Stejně jako výše uváděné přístupy i v této variantě je nutné počítat s vcelku významným zásahem zákonodárce, ale pouze na té základní úrovni. Klíčovým aspektem by bylo vyjmout profesionální sportovní činnost z působnosti Zákoníku práce, a to zvláštním právním předpisem.¹⁷⁶ Tento právní předpis by pak upravoval pouze ty základní právní vztahy profesionálních sportovců a jejich postavení. Jednalo by se o elementární katalog kogentních ustanovení, který by poskytoval základní právní rámec ve vztahu k profesionální sportovní činnosti. Příkladem by se dalo uvažovat o následujících oblastech:

- i. spolek jako obligatorní forma zastřešující sportovní organizace;
- ii. výslovné přiznání postavení zaměstnance profesionálním sportovcům;
- iii. vyloučení nekompatibilních institutů Zákoníku práce;
- iv. postavení sportovních organizací a závaznost jejich norem;
- v. způsob aplikace norem sportovních organizací ze strany rozhodčích/arbitrážních orgánů;
- vi. minimální standard využívání osobnostních práv hráče.

Detailní úprava právních vztahů profesionálních sportovců by pak byla svěřena sportovním organizacím a její normotvorbě. Jsou to právě sportovní organizace, které jsou si dokonale vědomy veškerých zvláštností a specifik vázajících se k tomu konkrétnímu sportu. Na jakýkoli vývoj či posun ve sportovním odvětví jsou pak schopny reagovat daleko pružněji a efektivněji než zákonodárce. Pokud by totiž byl profesionální sport upraven pouze na zákonné úrovni, jakákoli včasná reakce na momentální vývoj by byla pouze zbožným přáním a profesionální sport by se za delší či kratší období ocitl v obdobné situaci, v jaké se nachází nyní.

Sportovní organizace, povinně ve formě spolku dle Občanského zákoníku, by vytvořily prostřednictvím stanov či jiného dokumentu, jehož vytvoření by stanovy předpokládaly, právní rámec profesionálního sportu, jehož organizaci zastřešují. Tento právní rámec by vedle ryze sportovních pravidel obsahoval i normy týkající se obecných právních vztahů, jako je forma

¹⁷⁶ Za současného stavu se ingerence ze strany zákonodárce vyhnout nelze a tato varianta je v porovnání s utopickou vizí rozsáhlé novelizace Zákoníku práce tou jednoznačně realističtější.

smlouvy uzavíraná mezi kluby a profesionálními sportovci, možnost odstoupení/výpovědi, povinný rozsah nepřezítého volna v různých fázích sportovní sezony atp. Těmito pravidly by pak byli vázáni všichni členové spolku-sportovní organizace, především tedy kluby, hráči, rozhodčí nebo agenti. Dohled a přezkum orgánů veřejné moci by se pak omezil výhradně na zákonnost takových norem a jejich soulad s tuzemskými právními předpisy. Posuzování správnosti či vhodnosti norem by pak bylo svěřeno samotným orgánům spolku.

Takovýto model samozřejmě na jedné straně „ulevuje“ zákonodárci a snižuje míru jeho expozice, na straně druhé však klade daleko vyšší nároky na samotné sportovní organizace a kvalitu jejich činnosti, zejména normotvorby. Ve světle posledních událostí¹⁷⁷ se zdá být tento aspekt momentálně tou největší překážkou jeho implementace. Právě důvěryhodnost a vnitřní integrita jsou klíčové atributy, se kterými celý výše popsany model stojí a padá. Bez důvěry jednotlivých aktérů v systém, ve kterém mají participovat, se to jednoduše neobejde a jednalo by se o nefunkční systém, jehož koncepce se možná zdála býti funkční v teoretickém pojetí. Britskou koncepci jsme si výše rozebírali na příkladu FA, tedy jedné z nejdůvěryhodnějších a nejrespektovanějších sportovních organizací na světě. Největší česká sportovní organizace – FAČR – má k této pozici poněkud daleko. Lze tedy očekávat, že koncepce dle této kapitoly připadá v úvahu pouze prostřednictvím postupného vývoje a budování základů a důvěry, což bude reflektováno ze strany orgánů veřejné moci rozšířením autonomie sportovních organizací. S určitou mírou jistoty lze tvrdit, že takto razantní změna klíčového paradigmatu nenastane ze dne na den, ale bude se jednat o pozvolný proces.

¹⁷⁷ Autor má zejména na mysli aktuální trestněprávní kauzy spojené s FAČR. [Například: Zásah v sídle fotbalové asociace. Berbr byl zatčen, policie ho podezírá z korupce. *IDNES.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/roman-berbr-zatcen-facr-narodni-centrum-proti-organizovanemu-zlocinu.A201016_113406_fot_reprez_vp2.]

Závěr

Nejvyššího správní soud v *Lafatovi* označil činnost profesionálních sportovců jako neujasněnou.¹⁷⁸ Jak vyplývá z výše uvedeného, předchozí výrok bychom mohli do jisté míry rozšířit, nejen činnost profesionální sportovců, ale i samotné sportovní právo je neujasněné a jeho koncept stále není v rámci platného práva zcela ukotven. Dokonce bychom mohli konstatovat, že sportovní právo na úrovni národních právních řádů jako koherentní celek zcela absentuje. Při bližším zkoumání sportovněprávních konceptů, jakými jsou *lex sportiva* a globální sportovní právo, je zřejmé, že tradiční právní principy lze v rámci sportovního právního odvětví aplikovat jen omezeně. Předně významným pramenem práva nebudou jen státem uznané formy, ale mimo jiné i normotvorba sportovních organizací. Jednotlivá sportovní odvětví jsou zpravidla zastřešována vrcholnou sportovní organizací, což umožňuje vytvářet dílčí komplex norem vztahujících se k danému sportovnímu odvětví. Z toho vyplývá, že v případě sportovního práva nebude pomyslná linie oddělující jednotlivé systémy spočívat v teritoriálním vymezení, jako je tomu u právních řádů jednotlivých států, ale spíše ve vymezení obsahovém, limitovaném jednotlivými formami sportovní činnosti. Tento aspekt tak jen podtrhuje zcela zásadní nadnárodní charakter sportovního práva.

S vývojem sportovního práva, počínaje především *Bosmanem*, došlo i v globálním měřítku k posunu vnímání profesionálního sportovce a jeho právního statusu. V České republice je však tento vývoj přinejmenším diskutabilní a je zřejmé, že se příliš neshoduje s mezinárodním trendem. Tento jev lze demonstrovat jak na platné právní úpravě, která stále sport a jeho specifika *de facto* nereflexuje, tak na judikatuře Nejvyššího správního soudu, která stojí od svých prvopočátků s drobnými odchylkami na stále stejných základech. Klíčová pracovněprávní otázka stále spočívá v oscilaci mezi profesionálním sportovcem-zaměstnancem a profesionálním sportovcem-podnikatelem, respektive osobou samostatně výdělečně činnou. V rámci rozboru jednotlivých znaků závislé práce lze dojít k závěru, že činnost profesionálního sportovce není její podstatě příliš vzdálená. Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích tuto tezi přijímá, na druhé straně však poukazuje na konkrétní instituty Zákoníku práce, které znemožňují uplatnění statusu zaměstnance vůči profesionálním sportovcům, v důsledku čehož je třeba na vztah klub-profesionální sportovec nahlížet prizmatem jejich vůle vyjádřené ve vzájemném smluvním vztahu. Takový názor je ovšem zavádějící s ohledem na fakt, že tyto dva rozdílné aspekty, tedy znaky závislé práce a praktickou neaplikovatelnost institutů Zákoníku práce, nelze směšovat. Dle názoru autora činnost profesionálních sportovců znaky závislé práce naplňuje, nesoulad konkrétních

¹⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, odst. 24.

specifik sportovní činnosti s kogentními ustanoveními je pak věcí druhou, která je ovšem na posouzení znaků závislé práce nezávislá.

Autor by na tomto místě dále poukázal na další již zmíněnou rozpornost v argumentaci Nejvyššího správního soudu. Ten sice na konkrétních příkladech demonstruje praktickou neaplikovatelnost pracovněprávních vztahů na činnost profesionálních sportovců, v závěru však konstatuje, že je na smluvních stranách, zdali budou hráči a sportovci provozovat svou činnosti v režimu závislé práce, nebo si zvolí jinou alternativu. Taková formulace však může u veřejnosti vytvářet dojem, že profesionální kolektivní sport lze vykonávat v rámci pracovněprávních vztahů, a to za předpokladu, že si klub a hráč/sportovec takovou variantu zvolí. To je ovšem v příkrém rozporu s již zmíněnou praktickou neaplikovatelností Zákoníku práce. Autor se domnívá, že Nejvyšší správní soud chtěl flagrantně zdůraznit důležitost konkrétní vůle stran, přičemž nechtěl *a priori* vyloučit možnost aplikace pracovněprávní vztahů, například v případě budoucí novelizace Zákoníku práce. V takovém případě měl však být Nejvyšší správní soud důslednější a ve své argumentaci přesnější.

Zcela odlišný náhled pak přináší srovnání s konstrukcí sportovněprávní úpravy Velké Británie, kde je role zákonodárce značně upozaděna a primární břímě leží na bedrech sportovních organizací. Takový koncept bohužel nelze strojově překlomit do našeho prostředí, nicméně konverze alespoň dílčích prvků do tuzemského systému by mohla přinést kýženou změnu v podobě konzistentní právní úpravy, která bude vnímat specifika sportovní profesionální činnosti. Ostatně jak poukazuje i FIFA v *Mandjeckovi*, současný stav není dlouhodobě udržitelný, a to zejména proto, že neposkytuje profesionálním sportovcům dostatečný standard práv, který je v západním světě zcela běžný. A jak ukazuje britská cesta, k dosažení takového cíle není třeba neustálá ingerence zákonodárce či soudu, ale nastavení vhodného schématu a rozložení pravomocí a působnosti mezi orgány veřejné moci a sportovní organizace. Profesionální sportovci jsou v každém případě v postavení slabší strany vůči sportovním klubům - tím spíše když materiálně naplňují znaky závislé práce - a nejistota a ambivalence právního řádu má vždy negativní dopad právě na slabší strany. Stále častěji zmiňovaná tak musí přijít co nejdříve, na druhou stranu se však musí jednat o změnu koncepční, která vytvoří funkční systém a nikoli pouze „záplatu“ na nejbližší dobu.

Seznam použitých zkratek

FA – The Football Association (Anglická fotbalová asociace).

FAČR – Fotbalová asociace České republiky.

FIFA – Fédération Internationale de Football Association (Mezinárodní federace fotbalových asociací).

Občanský zákoník – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Soudní dvůr EU – Soudní dvůr Evropské unie.

Trestní zákoník – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

UEFA – The Union of European Football Associations (Unie evropských fotbalových asociací).

Zákon o podpoře sportu – Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o daních z příjmu – Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o důchodovém pojištění – Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákoník práce – Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Živnostenský zákon – Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých zdrojů

1. Odborná literatura

BELOFF, Michael J., T. KERR, M. DEMETRIOU a R. BELOFF. Sports law. Second edition. Oxford, United Kingdom: Hart Publishing, 2012, 396 s. ISBN 9781782250340.

BĚLINA, M., PICHRT, J. a kol. Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017, 477 s. ISBN 978-80-7400-667-8.

ČERNÁ, S., I. ŠTENGLOVÁ, I. PELIKÁNOVÁ a J. DĚDIČ. Obchodní právo: podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 736 s. ISBN 978-80-7552-333-4.

DUVAL, A., Van ROMPUY, B. The legacy of Bosman: Revisiting the Relationship between EU Law and Sport. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2016, 249 s. ISBN 978-94-6265-120-3.

GARDINER, S. O'LEARY, J., WELCH, R. BOYES, S. NAIDOO, U. Sports law. 4. vydání. New York: Routledge, 2012, 606 s. ISBN 978-0-415-59183-6.

GÁBRIŠ, T. International and European Sports Law: Textbook. 1. vydání. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015. 150 s. ISBN 978-80-972080-2-8.

JAMES, M. Sports Law. 3. vydání. London: Palgrave Macmillan Limited, 2017. 377 s. ISBN 978-1137559258.

JURKA, H. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 112 s. ISBN 978-80-7552-883-4.

KUKLÍK, J. (ed.). Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-80-87284-28-5.
LAVICKÝ, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. 978-80-7400-529-9.

MAISNER, M., P. DOUBRAVA, J. JANÁK, B. VLACHOVÁ a M. DOMBROVSKÁ. Základy sportovního práva. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. 176 s. ISBN 978-80-7400-744-6.

NAFZIGER, J. ROSS, S. (ed.) Handbook on international sports law. Norhampton: Edward Elgar, 2011, 584 s. ISBN 978-1-84720-633-6.

PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

ŠTEFKO, M. Vymezení závislé a nelegální práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, 280 s. ISBN 978-80-87146-72-9.

ŠTEFKO, M. Vysílání zaměstnanců do zahraničí. [Praha]: C.H. Beck, 2009. Beckova edice právo a hospodářství. 356 s. ISBN 978-80-7400-110-9.

TOMŠEJ, J., L. MATĚJKA ŘEHOŘOVÁ a P. STONJEK, (ed.) Aktuální otázky závislé práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2019. 93 s. ISBN 9788087975879.

VRBA, M., (ed.) Odpovědnost a ručení v právu obchodních společností. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. 185 s. ISBN 978-80-87146-78-1.

2. Odborné články

DUVAL, Antoine. Lex Sportiva: A Playground for Transnational Law *European Law Journal* [online]. 2013, s. 822-842. Dostupné z: doi:10.1111/eulj.12067.

FOSTER, Kevin. Is There a Global Sports Law? *The Entertainment and Sports Law Journal*, 2(1) [online]. 2003, s. 1-18. Dostupné z: doi:http://doi.org/10.16997/eslj.146.

HAMERNÍK, P. Aktuální otázky aplikace práva EU volného pohybu osob a služeb na sportovní asociace. *Bulletin advokacie*. Roč. 2005, č. 10 (2005), s. 30-32. ISSN 1210-6348.

HAMERNÍK, P. Jaká je míra tolerance práva EU vůči sportovním asociacím? *Právník*; Roč. 150, č. 5 (2011), s. 482-498. ISSN 0231-6625.

MORÁVEK, J. ŠTEFKO, M. Profesionální sportovci v kolektivních sportech. In *Časopis pro právní vědu a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, č. 3., s. 354 - 358. ISSN 1210-9126.

OLIVEIRA, Leonardo de. Lex sportiva as the contractual governing law. *The International Sports Law Journal* [online]. 2017, s. 101-116. Dostupné z: doi:https://doi.org/10.1007/s40318-017-0116-5.

ŘEHÁK, L. Výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče. *Česká společnost sportovního práva* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.casl.cz/vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>.

SIEKMANN, Robert. What Is Sports Law? Lex Sportiva and Lex Ludica: A Reassessment of Content and Terminology. *The International Sports Law Journal* [online]. Dostupné z: <https://www.questia.com/read/1G1-352250478/what-is-sports-law-lex-sportiva-and-lex-ludica-a>.

ŠPAČEK, O. ŠTĚPÁNEK, L. Financování sportu a jeho ekonomické přínosy. *Auditor: časopis Komory auditorů České republiky*. 2015, č. 5, s. 8 – 19. ISSN: 1210-9096.

VYBÍRAL, R. Analýza judikatury vztahující se k postavení profesionálních sportovců v oblasti kolektivních sportů v České republice. *Jurisprudence*. č. 1 (2013) 12 – 17 s. ISSN 1802-3843.

3. Judikatura

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2005, č.j. 2 Afs 176/2004-140.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4761/2010.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, č.j. 8 Afs 56/2010-73.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2012, sp. zn. 4 Ads 177/2011.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2012, č.j. 2 Afs 22/2012-31.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2012, č.j. 2 Afs 20/2012-35.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2014, č.j. Afs 73/2011 – 167.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2014, č.j. 8 Afs 21/2014 – 30.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54.

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 12. 12. 1974 ve věci *B.N.O. Walrave, L.J.N. Koch proti Association Union cycliste internationale, Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie a Federación Española Ciclismo* (C36/74).

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 15. 12. 1995 ve věci *Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v. Jean-Marc Bosman* (C-415/93).

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11. 4. 2000 ve věci *Christelle Delière proti Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL, Ligue belge de judo ASBL, Union européenne de judo* (C-51/96) a *François Pacquée* (C-191/97).

Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 22. 10. 1986 ve věci *Solange II*, 2 BvR 2661/06.

Rozsudek Premier League Managers' Arbitration Tribunal ze dne 2. 10. 2009 ve věci *Keegan v Newcastle United FC Ltd*, IRLR 94.

Rozsudek Employment Appeal Tribunal ze dne 17. 6. 2011 ve věci *McBride v Falkirk Football and Athletic Club*, UAEAT 0058/10/1706.

Rozsudek Employment Appeal Tribunal ze dne 12. 12. 2013 ve věci *Conroy v Scottish Football Association Lt*, UAEATS/ 0024/13/JW.

Rozsudek High Court ze dne 15. 10. 2015 ve věci *R (on the application of English Bridge Union Ltd) v English Sports Council*, EWHC 2875.

Rozhodnutí Komory pro řešení sporů FIFA ze dne 26. března 2020 ve věci nároku hráče Georgese Mandjecka proti klubu AC Sparta Praha.

4. Právní předpisy a jiné legislativní dokumenty

Česká republika

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 436/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

Velká Británie

Zákon o veřejném zdraví z roku 1875 (Public Health Act)

Zákon právech v pracovněprávním vztahu z roku 1996 (Employment Rights Act 1996)

Zákon o rovnosti z roku 2010 (Equality Act)

Zákon o regulaci pracovní doby z roku 1998 (Working Time Regulations)

5. Závazné dokumenty sportovních organizací

Evidenční a registrační řád FAČR, účinný od 27. 10. 2020 [on-line]. In facr.fotbal.cz. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/83075>.

Příručka Anglické fotbalové asociace pro sezónu 2020/2021 [online]. In thefa.com. Dostupné z: <https://www.thefa.com/-/media/files/thefaportal/governance-docs/rules-of-the-association/2020-21/the-fa-handbook-2020-21-updated.ashx>

Předpisy FIFA pro status a přestupy hráčů. [online]. In fifa.com. Dostupné z: <https://resources.fifa.com/image/upload/regulations-on-the-status-and-transfer-of-players.pdf?cloudid=adi1292xtnibmwrqnimy>

Přestupní řád Fotbalové asociace České republiky [on-line]. In facr.fotbal.cz. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/83656>

Směrnice FAČR pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv ve znění účinném od 31. 3. 2015. [online]. In facr.cz. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/document/download/660>.

Stanovy Fotbalové asociace České republiky ze dne 5. února 2019 [on-line]. In or.justice.cz. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=184399f1ac9d40b6be00410cd4dddea3>.

6. Žurnalistické příspěvky

ADGATE, B. What You Should Know About Super Bowl LIV Advertising And Broadcast [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/bradadgate/2020/01/27/super-bowl-liv-fun-facts/?sh=62a601c5718e>.

AFP. 'The Germans somehow win' - Lineker updates famous quote [online]. 2018. Dostupné z: <https://www.bangkokpost.com/sports/1491622/the-germans-somehow-win-lineker-updates-famous-quote#:~:text=Lineker%2C%2057%2C%20once%20famously%20said,of%20the%201990%20World%20Cup>.

BARTOS, L. Dollars And Eyeballs: Why The Sporting Industry Is So Lucrative [online]. Dostupné z: <https://www.crresearch.com/blog/dollars-and-eyeballs-why-sporting-industry-so-lucrative>.

ČTK. Kamerunský záložník Mandjeck si stěžuje na Spartu. ‚FIFA nás kontaktovala,‘ potvrzuje mluvčí [online]. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/fotbal-sparta-mandjeck_1907181131_krb.

ČTK. Sparta trestala: Řepku za alkohol, Brabce za klobásu [online]. 2020. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/sparta-trestala-repku-za-alkohol-brabce-za-klobasu/r~i:article:675368/>.

iDNES.cz a ČTK. Vyloučení Kanga a Čivič dostanou od Sparty nejvyšší možné pokuty. IDNES.cz [online]. 2018. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/sparta-slovacko-vyloucení-pokuty-eldar-civic-guelor-kanga.A181203_085134_fotbal_ten.

MÁDL, L. a P. JUNA. Fotbalová asociace loni hospodařila s účetní ztrátou 52 milionů [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fotbalova-asociace-loni-hospodarila-s-ucetni-ztratou-50-milionu-119936>.

NĚMEC, P. Pokuty ve Spartě: Víme, kolik zaplatí "mistr loket" Kanga i "hlavičkář" Čivič! [online]. 2018. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/352030/pokuty-ve-sparte-vime-kolik-zaplati-mistr-loket-kanga-i-hlavickar-civic.html>.

RYŠAVÝ, P. NHL začala život v bublině. Vzrušení u televize i obavy z bitek na hotelu [online]. 2020. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-nhl/382078/nhl-zacala-zivot-v-bubline-vzruseni-u-televize-i-obavy-z-bitek-na-hotelu.html>.

7. Ostatní zdroje

Bílá kniha o sportu. Dokument Komise evropských společenství projednaný v Bruselu dne 11.7. 2007 [online]. In msmt.cz. [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>.

Členské asociace FIFA [online]. In: fifa.com. Dostupné z: <https://www.fifa.com/associations/association/ENG/>.

Evropská sociální charta účinná v České republice od 3. prosince 1999 [online]. In: ochrance.cz. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/Umluvy/Evropska_socialni_chart_a.pdf.

Evropská unie: EU sports policy Going faster, aiming higher, reaching further. 2019 [online]. In: europarl.europa.cz. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/640168/EPRS_BRI\(2019\)640168_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/640168/EPRS_BRI(2019)640168_EN.pdf)

Příspěvek na webu PFA Charity [online]. In: pfa.com. Dostupné z: <https://www.thepfa.com/equalities/commitment-to-all/age>.

Sdělení GFŘ k rozsudku NSS ve věci zdaňování příjmů profesionálních sportovců ze dne 25. července 2017. [online]. In: financnisprava.cz. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/informace-stanoviska-a-sdeleni/2017/Sdeleni-GFR-k-rozsudku-nejvyssiho-spravniho-soudu-ke-zdanovani-profi-sportovcu-8678>.

Sport [on-line]. In: etymonline.com. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/word/sport>.

Statistika členské základy České unie sportu pro rok 2015 [online]. In: cusc.cz. Dostupné z: <https://www.cusc.cz/o-nas/statistika.html>.

Vzor Ligové profesionální smlouvy FAČR. [online]. In: facr.fotbal.cz. Dostupné na: <https://facr.fotbal.cz/document/download/15273>.

Název práce: Pracovníprávní problematika v oblasti profesionálního sportu

Abstrakt

Tato práce se dotýká vztahu mezi pracovním právem a konkrétními specifiky sportu a sportovní činnosti, jakožto masovým celospolečenským fenoménem se značným přesahem do práva. Právní úprava sportovní činnosti v České republice nadále nerespektuje světový trend, který se v oblasti statusové postavení profesionálních sportovců vydává cestou explicitního přiznání statusu zaměstnance s ohledem na možnost garantovat sportovcům co nejširší katalog práv jakožto slabším stranám vůči sportovním klubům. Naopak pozice českých sportovců v rámci právního řádu je stále nejasná a kýžené rozuzlení nepřináší ani poměrně obsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu. Tuzemští sportovci tak v drtivé většině případů požívají statusu OSVČ.

Celkově bude tato práce zaměřena na profesionální kolektivní sporty, zejména pak na fotbalové prostředí, jehož právní rámec poskytuje nejvhodnější vzorek pro demonstraci teoretických závěrů. Pro účely srovnání bude využita praxe Velké Británie a tuzemská právní úprava bude podrobena srovnání s její právní konstrukcí sportovního prostředí.

První část této práce se bude věnovat obecně sportu a jeho specifikům, především pak jeho rozdělení na sport profesionální, výkonnostní a amatérský. Část druhá se pak bude týkat analýzy sportovního práva jako svébytné právní disciplíny. V tomto segmentu práce bude klíčové představení jednotlivých systémů sportovního práva na mezinárodní, regionální a lokální úrovni a koncepci sportovního práva tvořeného normami sportovních organizací. Třetí část bude těžištěm práce a bude rozebírat postavení profesionálních sportovců ve světle zákoníku práce, občanského zákoníku a daňových předpisů. Autor bude mimo jiné rozebírat, zdali činnost profesionálních sportovců naplňuje znaky závislé práce dle platné právní úpravy za využití judikatury. Ve čtvrté části autor nastíní možnou cestu nápravy současného nedostatečného stavu za využití poznatků získaných analýzou britské úpravy.

Klíčová slova: pracovní právo, profesionální sport, závislá práce

Title of the thesis: Labour law issues in the area of professional sports

Abstract

This thesis concerns the relationship between labour law and the specifics of sports and sports activities as a mass society-wide phenomenon with a significant overlap into law. Legislation in the Czech Republic still does not follow the global trend in the area of status of professional sportsmen, which is oriented towards the explicit recognition of sportsmen as employees so the sportsmen are provided with the highest amount of rights possible as the weaker parties in relation to sports clubs. On the contrary, the position of the Czech sportsmen within the legal system is still unclear and the desired clarification is not provided even by the relatively extensive case law of the Supreme Administrative Court. In the vast majority of cases, the Czech sportsmen use the status of self-employment.

In general, this thesis will focus on professional team sports, especially the football environment, whose legal framework provides the most suitable sample to demonstrate theoretical conclusions contained herein. For the purposes of comparison, the practice of Great Britain and its legal structure of sports environment will be analysed.

The first part of this work will focus generally on sports and its specifics, mainly its separation into professional, performance and amateur sports. The second part will concern the analysis of sports law as a stand-alone legal discipline. In this segment of the thesis, the key consideration will be the introduction of particular sports law systems at the international, regional and local level and the concept of sports law formed by the rules of sports organizations. The third part, as the focal point of the thesis, will analyse the position of professional sportsmen in the view of the Labour Code, the Civil Code and tax related regulations. Among other things, the author will analyse whether the activity of professional sportsmen evinces the attributes of dependent work according to the applicable laws and case law. In the fourth part, the author outlines a possible way to remedy the current insufficient status using the knowledge acquired by analysing the British regulation.

Key words: labour law, professional sports, dependant work